

No. 37.

Pretul 30 bani.

BIBLIOTECA de POPULARIZARE

LITERATURA
ȘTIINȚA
ARTĂ

ANTOLOGIE SANSCRITĂ

traduceri în versuri cu o prefată

de **G. COŞBUC**

— Cu portretul D-lui G. Coșbuc —

INSTITUTUL DE EDITURĂ
RALIAN și IGNAT SAMITCA
CRAIOVA.

Exemplare legate englezeste în pînză, în stabilimentul nostru propriu, 60 bani.

Prezentul volum este însotit de un bon de premiu pentru un roman celebru.

JNSTITUTUL DE EDITURĂ
RALIAN și IGNAT SAMITCA
CRAIOVA.

In curînd va apărea :

DICTIONAR
FRANCESO-ROMÂN

CUPRINDÎND :

1. VOCABULARUL COMPLECT AL LIMBEI FRANCESE CU NUANTELE CUVINTELOR, LĂMURITE PRIN EXEMPLE.
2. ETIMOLOGIA VORBELOR ȘI PRONUNȚAREA LOR EXCEPȚIONALĂ.
3. IDIOTISME USUALE ȘI LOCUȚIUNI PROVERBIALE.
4. EXPLICĂRI UNIUNE TERMINILOR TECHNICI.
5. FORMELE NEREGULATE ALE VERBELOR.

DE

MARIU ȘAINEANU

Doctor în litere

Fost profesor de limba francesă și de Istorie
la Gimnasiul din Caracal.

**Ortografia Academiei pentru partea
românească.**

Un volum de peste 660 pag. pe 2 coloane.

BIBLIOTECA DE POPULARIZARE
pentru
LITERATURA, ȘTIINȚA, ARTA

ANTOLOGIE
SANSCRITĂ

Fragmente din Rig-Veda, Mahabarata, Ramajana. Poesii lirice si proverbi.

Traduse, precedate de o prefață și adnotate
de

GEORGE COŞBUC

— Cu portretul traducătorului —

INSTITUTUL DE EDITURA
RALIAN ȘI IGNAT SAMITCA
CRAIOVA.

Director literar: **I. HUSSAR.**

**Este riguros oprit oră ce reproducere fără
învoieare editorilor.**

Craiova, Tipo-Litografia Naționale Ralian și Ignat Samitca.

BIBLIOTECA de POPULARIZARE

PENTRU

LITERATURĂ, ȘTIINȚĂ, ARTĂ

— Editura SAMITCA, Craiova —

Fie care număr coprinde portretul autorului
cu o notiță biografică.

Volume apărute:

- No. 1. Vladimir Korolenko:** — *Nuvele Siberiene*
- No. 2. Björnstjerne Björnson:** — *Nuvele țărănești și Noii căsătoriți*, comedie în 2 acte
- No. 3. Lew N. Tolstoi:** — *Nuvele și povestiri populare*.
- No. 4. Jan Neruda:** — *Schițe și tablouri*.
- No. 5. J. P. Jacobsen:** — *Sase nuvele*.
- No. 6. H. de Balzac:** — *Nuvele*.
- No. 7. Alex. Swientochowski:** — *Din viața poporului*.
- No. 8. Guy de Maupassant:** — *Pe apă*.
- No. 9. Alex. Pușkin:** — *Nuvele alese*.
- No. 10. Georg Brandes.** — *Oameni și scrieri*, studii critice asupra lui Maupassant, E. Zola, Dostoevski și Gerhart Hauptmann.
- No. 11. H. Heine.** — *Din Cartea Cîntecelor, poezii*.
- No. 12. Henric Ibsen.** — *Liga tinerimii*.
- No. 13. Ouida.** — *Doamna marchiză și alte nuvele*.
- No. 14. François Coppée.** — *Lăutarul din Cremona și Pater*.
- No. 15. Alex. Dumas, fiul.** — *Ilka și alte nuvele*.
- No. 16. Guy de Maupassant** — *Gogoloiu de său. Mademoiselle Fifi. Doi prietenii*.
- No. 17—18. Wolfgang v. Goethe.** — *Suferințele tinărului Werther*.
- No. 19. Edgar Poë** — *Nuvele extraordinare*
- No. 20—21. Hans Schmidt.** — *Stilul în artă cu 200 ilustraționi*.

- No. 22. F. Dostoiewski.** — *Un roman în nouă scrisori
Trei nuvele postume.*
- No. 23. Sully Prudhomme.** Poeziî, traduceri libere
în versuri de A. Steuerman.
- No. 24. Jules Lemaître:** Studii și portrete literare,
*Alphonse Daudet, Ernest Renan, Huysmans și
Georges Ohnet.*
- No. 25. W. Bergsöe:** *Pillone. Roman.*
- No. 26. Alphonse de Candolles și Albert Sü-
dekum:** *Darwin — Vieata, doctrina și im-
portanța lui. Cu portretul lui Darwin.*
- No. 27. Bret Harte:** *Schiile din California,*
- No. 28. Traian Demetrescu:** *Simplu.*
- No. 29. Paul Hervieu:** *In lanț!*...
- No. 30. Edgar Poë:** *Serisoarea furată.*
- No. 31. Molière:** *Don Juan.*
- No. 32. Alexandru Petöfi:** Poeziî alese
- No. 33-34. Z. C. Arbure:** *In temniță.*
- No. 35. T. Duțescu—Duțu:** *Crîng și Luncă*
- No. 36 M. Strajan:** *Cestiuni Literare*
- No. 37. G. Coșbuc:** *Antologie sanscrită*
-

A B O N A M E N T E :

B R O Ş A T E		L E G A T E	
12 numere	Lei 3,50	12 numere	Lei 6,50
24 »	» 6,—	24 »	» 12,—

Afară de avantajul reducerii de preț, abonații cei noi dobîndesc:

Numerile de la 1—12 inclusiv pe Lei 2,65
» » 1—24 » » 4,80

GEORGE COŞBUC.

Literatură sanscrită numim literatura poporului indic, care trăia pe la 2000—1500 înainte de Cristos pe platourile munților Himalaia, pe partea despre miază-xi. De pe aceste platouri poporul indic a emigrat spre Sud și a cuprins ținutul rîului Ganges.

Religiunea acestui popor era panteistă. Zeul superior al Indilor era Brama, care crease lumea fără nici un scop și fără voință. Brama născu lumea minat de patimile sale sexuale, deci întreg universul e născut inconscient ca și oră ce copil din doi părinți. De aici a urmat, că poporul indic era pesimist, privea lumea cu toate ale ei ca o părere, să plingea necontenit de greșita concepțione a lumii. Toată poesia lor e pesimistă, toate faptele lor dovedesc lipsă de energie, credința în fatalitate, supunere oarbă la tot ce se întimplă.*)

Cea mai veche limbă a poporului indic s'a păstrat în himnurile numite în deosebi Vedas. Aceste sint cântece religioase. Limba lor e populară. Ele sint create pe vremea nașterii poporului, pe vremea cind el trăia pe sub Himalaia. Cu

*) Asta e una dintre principalele cause, că Englezii stăpînesc astăzi aşa de ușor Indiile. Un milion de Englezi țin în frîu peste 200 de milioane de oameni !

timpul—in cursul veacurilor — limba indică să schimbat foarte mult; preoții însă și cărturarii, au păstrat limba veche a Vedelor și au perfecționat-o. Astfel cărturarii scriau într'o limbă nepricepută de popor, în limba **sanscrit** (adecă limba sfintă), iar poporul vorbea limba **pacrit** «(limba naturală)». Încă de pe la anul 800 înainte de Cristos, limba sanscrită dereni limba moartă, căci o vorbeau numai învățații între ei, cu toate acestea să a scris înainte această limbă necontenit pînă la 1000 după Hristos — va să zică 1800 de ani— și chiar și azi preoții din India scriu într'această limbă.

Limba sanscrită e astăzi isvorul tuturor cercetărilor filologice, întru cît aceste privesc limbă seminției ariene. Ea e cea mai veche limbă cunoscută bine. Studiul ei a dat naștere filologiei comparate: pînă la descoperirea literaturii sanscrite nimănui nu bănuia că toate limbile Europei (afară de una-două) sunt surori și pornesc dintr'o limbă comună. Nu au pornit, adeverat, din limba sanscrită, ci dintr'altă limbă mai veche—sanscrita e sora limbii latine, a limbii grecești, a limbii gotice vechi, a unei limbii vechi slavone din care să a născut limbile slave, a limbii persiane vechi etc. Si nici nu e cea mai veche, dar e cea dintâi dintre căte ni să a păstrat în scrisoare. Cele mai vechi urme de limba grecească le avem pe la 800 înainte de Cristos — de limba sanscrită însă de pe la 2000 înainte de Cristos.

Ca soră a limbilor europene, ea seamănă fără mult cu ele, nu numai în vorbe, ci și în sistemele flexionării și în sintactică. Iată citera vorbe. **Dev** însemnează Zeu: latinește **Deu-s**, grecește

Zev-s. | **Dev-pitar**=Zeul-tată latinește, **Deū-pitar**, apoi Jupitar și Jupiter. **Apa** e apă, latinește **aqua**. **Veda** însemnează cunoștință, vedere și pătrundere; vorba **ved** e în grecește **oid** cunosc, în latinește **vid** (video=věd).

Literatura sânscrită s'a desvoltat din literatura religioasă a Vedelor. Vedele sunt cartea sfintă a poporului indic, ele cuprind: 1. Explicările ceremoniilor religioase, tipicul sfintelor slujbe și învățături pentru popă. 2. Dogmele religiunii. Aceste sunt scrise foarte întunecat și concis. 3. Cîntări religioase, laudele zeilor, proverbi morale, învățături și pilde de tot felul. Acestea formează partea poetică a Vedelor. Toate acestea sunt născute între ani 2000—1500 înainte de Cristos. Mai tîrziu s'au adăogat la Vede și alte cărți: pravila țării, cartea datorilor și drepturilor unui rege, constituția statului etc. Toate la un loc formează cartea sfintă, Vedas împărțită în 4 părți după coprinsul lor: Rig-Veda, cea mai veche dintre Vede, Sama-Veda, Atarva-veda și Iadjur-veda.

Poesia epică s'a desvoltat la poporul indic foarte de timpuriu. Întocmai ca la Greci, se născuseră în popor rapsodii epice, care trăiau din gură în gură și din veac în veac și neconenit erau amplificate cu tradiții noue și perfectionate. Astfel se desvoltară cu încetul cele două epopei naționale: **Mahabharata** și **Ramajana**. Într'aceste epopei sunt multe episoduri care pot forma ele de sine-și epopei întregi, neatîrnătoare. Se vede că amândouă epopeile cele mari sunt alcătuite din alte epopei mai mici pe care le-au absorbit cu totul.

Se zice, că *Mahabharata* ar fi făcut-o, aşa cum e, poetul **Vyasa**, adecă acesta a adunat rapsodiile, le-a dat o unitate de acțiune și le-a legat între ele. Întocmai cum se zice că un Homer a adunat rapsodiile poporale și din ele a făcut *Iliada* și *Odisea*. *Mahabharata*, adecă *Maha-Bharat-a* (*Bharat cel mare*. *Bharat* însemnează și purtător de răsboi) descrie luptele pe care le-au purtat pentru tron doi frați, *Pandu* și *Dhritarashtra*, nepoții regelui *Bharat*.

Ramajana se zice că e făcută de **Walmiki**. Ea descrie cuceririle și luptele eroului *Rama* (*Ram-ajana*. *Ajana* însemnează expedițiune, cucerire).

Mahabharata e cu mult mai veche decât Ramajana. Toată acțiunea ei se petrece pe platourile de sub munții *Himalaei*; acțiunea *Ramajanei* se petrece prin văile *Gangelui*, adecă descrie stările de lucru dintr'a doua patrie a poporului indic. Tocmai cuceririle țării dela gurile *Gangelui*, formează subiectul *Ramajanei*.

Amindouă epopeile sunt scrise într'acelaș fel de vers, numit **seocas**. Acest vers e compus din 16 silabe, cu ritm troaic și având cesura tocmai la mijloc.

Ingrămadindu-se un episod peste altul într'aceste epopei, ele au ajuns de o lungime însămintătoare. *Ramajana* are 48,000 de versuri; prin urmare e de patru ori mai lungă decât *Iliada* lui Omer, iar *Mahabharata* are 440,000 de versuri, deci e lungă cât 44 de *Aeneide* și cât 38 de *Iliade*! Textul ei umple 70 de volume obiceinuite.

Episoduri frumoase au amindouă epopeile. Mai

vestite însă sint, din Ramajana ; **Savitri**^{*)} in care e descrisă credința unei femei, și **Nala și Damajante** in care de-asemeni e descrisă virtutea femeii.

Amândouă epopeile sint traduse in toate limbile mai culte ale Europei, in mai multe traduceri.

Altă lucrare epică importantă e **Purana** (Povești din bătrini) și cuprinde 18 povești ale căror subiect e luat din Mahabharata. Fiecare poveste e tratată ca o epopee de sine stătătoare. Purana are 1.600.000 de versuri ! Să vede că poeții acestui popor nu aveau simțul artistic al lungimii permise unei epopei, aşa cum a avut-o poporul grecesc. Purana e plină de citate din cărți de teologie, și e mai mult o etică decit o poesie.

Dintre poemele scrise mai tîrziu, pe vremea înfloririi literaturii sanscrite, sint vrednice de luarea aminte numai două : **Cîntarea cîntărilor**, o idilă fără pereche in literaturi, și **Vestitorul norilor** a celuia mai mare poet sanscrit, a lui Calidasa. Poema din urmă e, fără indoială, una dintre cele mai frumoase poezii ale lumii.

Poesia lirică s'a desvoltat, ca la toate popoarele, tîrziu de tot in urma poesiei epice. Cel mai însemnat poet liric al literaturii sanscrite e Calidasa — în veacul întâi înainte de Cristos — care a stătorit și formele și limba poeziei lirice. Cu deosebire frumoase sint poesiile sale din ciclu «Ritusanhara» (Povestea anotimpurilor), toate

^{*)} Tradus romînește și publicat în broșură, de George Bogdan-Duică; Sibiu, Institut tipografic.

erotice. Vестită e poesia sa «Gatha-carpara» (Ultior spart).

Alți poeți lirici de valoare sint **Amaru** care a scris și epigrame, apoi Bartrihari și Jahadeva. Acest din urmă e poet idilic. Poesia sa «Gitagovenda» în care se descrie iubirea Zeului Visnu (intrupat în păstorul Krishna) și a păstoritei Radha e cintarea cintărilor pentru poporul indic, întocmai cum e idila lui Solomon cu Sulamita, în biblie. Poesia lirică sanscrită e de obicei erotică, și să destinge prin multă sensualitate și drăgălașie. Desele, prea desele comparații strică foarte mult lirismului sanscrit: aproape de nesuferit sint vecinicele comparațiuni a femeilor cu luna și cu floarea de nufăr. La Calidasa în «Povestea anotimpurilor» luna e menită de 289 de ori! In Eminescu se găsesc multe locuri, cari îți amintesc pe Calidasa.

Poesia dramatică și-a luat avint de odată cu poesia lirică. Calidasa e și cel dintâi și cel mai puternic poet dramatic al neamului indic. El a scris — sau cel puțin i să atribue — vreo 17 drame idilice. Numaă de două să știe însă cu siguranță, că sunt ale lui: «**Sacontala**» și «**Vicrame-urvashi**.» Cea dintâi descrie iubirea regelui Dușanta și a fetei Sacontala. Drama aceasta e una dintre cele mai frumoase și mai reușite idile ale veacurilor. Cind a fost tradusă întîi în limbile europene, toată lumea a rămas uimită de frumusețea acestei drame, iar poetul cel mai mare al Germanilor, Goethe, a scris o epigramă în care susținea că el nu crede să existe pe lume o scriere mai plină de poesie decit Sacon-

tala.*). Alt poet dramatic vestit este regele **Sudraca**, în veacul al doilea după Cristos. Cel mai productiv și mai perfect ca artă e însă **Bavabuti** (cam la 800 după Cristos) care se apropie de poetii moderni, căci pune mare preț pe caractere. Pe lîngă acestia, se mai cunosc alti o mulțime de dramaturgi, mai mult ori mai puțin vredniči de amintire.

Literatura didactică e foarte bogată. Vestită e colecția de fabule «Pantṣa-tantra» (cinci cărți de fabule) și colecția de povești morale, de fabule și de proverbi «Hitopadesa».

Povestea, novela și romanul, s'au dezvoltat repede și cu prisos. În acum se cunosc 28 de colecții cu peste 800 de romane. Cea mai interesantă colecție e «Catha-sarit-sagara (oceanul rîurilor povestitoare), care a dat material Arabilor și Persianilor. «O mie și una de nopti» ale Arabilor sunt o prelucrare a povestilor din numita colecție.

Literatura științifică e și ea foarte bogată. Cook Englezul, care e descoperitorul literaturii sanscrite (la sfîrșitul veacului trecut) a adus din India în Anglia, o corabie plină de cărți indice, și între aceste 27 de manuale de gramatică, mai multe studii filologice, cîteva dicționare, și mai nulte sute de volume care trătau despre medicina și astromonie.

*) Sacontala e tradusă românescă de mine, liber și în versuri moderne. E publicată în «Convorbiri literare» April 1891.

Himnuri din Rig-Veda

I Soarele.

Acest cîntec noă și plin
De mărire, tie soare,
Inimă luminătoare,
Umilit eă ți-l inchin.

Tu-mă ascultă 'ndurător
Rugămintea mea, și cată
Spre-a mea inimă 'ntristată
Cum spre o soție cată
Soțiuł eř cel iubitor.

Tu, ce toate le privești,
Tu ne fiř stăpinul, soare —
Inimă luminătoare,
Cel mai mare zeu tu ești.

Eă mă voiă gîndi mereă
 La divina ta lumină,
 Ca, pătruns de cea divină,
 Pentru veci dă ta lumină
 Plin să fie gîndul meă.

Că noă hrana căutăm :
 Numați tu ne-o poți da, soare,
 Inimă luminătoare —
 Pentru asta te rugăm.

Preoții bramană, în veac
 Înțeleptă în gînduri sfinte,
 El adoră prin cuvinte
 Soarele, prin cînturi sfinte
 și prin jertfele ce fac.

II

A u r o r a.

Tu regină majestoasă, prietina lui Dumnezeu,
Ca un rîu d'argint să varsă luminosul păr al tău
Peste drăgălașii umeri, când răsari însăpăiată,
Nobilă, cu ochi de zîmbet și cu mers ușor de fată.
Și cum vii, o visătoare, rătăcind pe cer aşa,
Tu perdi una cîte una stelele din salba ta.

Te-aî împodobit, frumoaso, cu tot ce'i frumos sub soare,
Și zîmbești cu ochii umedii de mărire și splendoare,
Arătând șireată peptul desvălit d'al tău vestmînt,
Și din cer aduci lumina și-admirarea pe pămînt.
Norii 'n calea ta cu vuț speriați se 'ndepărtează,
Că tu 'i biruesti, stăpino, cu puterea ta vitează.

Cit ești tu de bună, Doamnă! Tu, cea cu alaiu de stele,
Faci cărările frumoase presărînd argint pe ele,
Puî vopsea de argint—pe vîrful munților întunecoși
Și te legenî blîndă 'n carul înjugat cu tauri roși.
Tu te lupți prin întuneric cu 'ntunericul, și, plină
De puterea ta, lumina se renaște din lumină.

Tu prin munții cu prăpăstii 'ță-aí bătătorit poteci
 Și cu peptul alb de fată luminind în cale treci,
 Îar dușmaniii tăi se 'nchină și se umilesc în cale :
 Nu atît însă puterii, pe cît frumuseții tale,
 Cînd zăresc eșind din umbră ochiă tăi nebiruiți,
 Pieptul alb și fruntea albă și obrajii infloriți.

Te salut, frumoasă Doamnă, fiica ceruluă senin,
 Inima tu 'mă-o 'ntărește, că din inimă mă 'nchin,
 Ruga mea să'ță fie-aminte, că din suflet eū trimit'o,
 Și cînd te întorcî în ceruri, tu să nu te uiță, iubito

III

F o c u l.

Ascultați acum cîntarea focului, a lui Varuna.
Soarele-i stă 'n mîna dreaptă, iar în stînga lui stă luna
Și covor pe sub picioare'i stă pămîntul cel bâtrîn.
Eată'l, numai el e tare, singur numai el stăpin:
El va fi d'acum d'apururi, căci a fost în tot-d'a-una.

El a pus în cal iuțimea, el a pus în uger lapte,
Pune mintea 'n cel cuminte și 'n cel vrednic pune fapte.
El adapă și hrănește, călător din loc în loc,
El topește 'n aer norii și din apă naște foc:
Eată'l, regele puterii, cum din diuă naște noapte.

El stă vecinie în vîzduhuri luminînd îndepărtarea.
Soarele plutește 'n aer, măsurând în cale zarea,
Căci Varuna-i Domnul lumii, soarele-i măsura lui —
Cîte rîuri sunt în lume, alte rîuri să mai puî
Ca să curgă toate 'n mare, ele tot nu umplu marea

Cine este cel ce poate într'un loc ceva să pue
 Necurmat, fără să'l umplă? Nu e om, și nimeni nu e.
 Singur el, Varuna, poate! El se plimbă fulgerind
 Și cu tunet umple cerul, plin de spaimă despicind
 Aerul; pe vînt și neguri el scoară și se sue.

Doamne, dacă noi vr'odată ne-am îndușmănit vecinii,
 Dac'am înșelat la jocuri, dacă n'am primit străinii,
 Eartă-ne! Tu bun și tare, noi sărmani slab și răi!
 Însă năzuința noastră e să fim iubiții tăi
 Și iubirea noastră cată biruințele luminii!

IV

P u t e r e a

Eternul zeu, întîi născutul,
Podoaba zeilor și scutul
Intregi lumî, de toți temutul —
Voî, neamurî, este Indra.

Acel ce pune biruință
In cei răsboinici, și credință
In cei ce merg la pocăință —
Voî, neamurî, este Indra.

Acel ce-a 'ntemeiat pămîntul
Si-a 'ntins văzduhul și-a pus vîntul
Să poarte nori, d'apururi sfîntul —
Voî, neamurî, este Indra.

Acel ce singur guvernează
 Și după chipul său creiază
 Și stelele 'n cărări le-așează —
 Voî, neamuri, este Indra.

Acel, d'acăruia putere
 Orî ce tărie 'n haos pîere,
 Și toate pier ca o părere —
 Voî, neamuri, este Indra.

El în făpturi a pus mișcare
 Și vîață 'n tot ce nume are,
 El, cel lipsit d'asemănare —
 Cîntați, cîntați pe Indra.

Maxime și proverbi.

I

De țara unde nu-i stăpîn,
Să fugă, ori care-ți este casta.
Dar unde sunt stăpîni mai mulți,
Fugă mai ales de țara asta.

Nu sta în casa unde vezi
Că e stăpân numai nevasta —
Dar unde e nevasta rob,
Fugă mai ales de casa asta.

II

De-ar fi o poesie ori cît de încărcată,
Toți criticii cu sgomot pe dinsa năvălesc —
Și muștele intocmai poftarete pîndesc
Să afle-o rană mică p'un corp frumos de fata.

III

Din gura unui prieten sunt glume, lucru bun,
Cuvintele pe care străini de le spun
Sunt pentru noi insulte, chiar spuse fără voe —
Aceea ce e fumul la ori ce lemn comun,
Noi zicem că e miros, cînd lemnul e aloe.

IV

«Lipitoarea e femeea» zise un nebun odată.
 O, sărmana lipitoare, cu ce-ă ea asemănătă!
 Numař singele cel negru tîl răpește lipitoarea,
 Dar femeea-tî ia puterea, mintea, baniř și on oarea

V

Cînele-a vădut o fată :
 «Carne!» — a ăis bătindu-șî dinții ;
 Și-șî priveauă părinții fata :
 «Floare» — a ū zis plîngînd părinții.
 Și-a vădut-o un călugăr :
 «Bestie» a strigat ascetul.
 Și-un poet văzut-a fata :
 «Anger» a șoptit poetul.

VI

Femeile sint carne, cadavre, un secret —
 Așa gândește-un cîne, un popă, un poet,

VII

Un poet crează numai. Poesia-ă ca o fată :
 Numař criticul cunoaște toată golătatea ei.
 Astfel și drăgălașia măritatelor femei
 O cunosc bărbății numai, dar părinții nici odată.

VIII

Vezi ! Ce-aă adunat părinții,
 Risipesc copiii lor —
 Limba 'nghite aşa ușor
 Toată munca ce-o fac dinții !

IX

Ce nu văd poetii 'n lume !
 Corbilor ce nu le place !
 Omul beat ce nu vorbește !
 Și femeea ce nu face !

X

In această țară toată lumea 'nșală !
 Cei străini prin vorbă prea națională,
 Prin purtarea bună păcătoși slugi,
 Fetele prin lacrimi, preoții prin rugi :
 Tară, cum e asta, scuipă-o și fugă.

XI

Până la cinci ani copilul ca nuiua tu să-l crești,
 Zece ani apoii cu vorba cît de rău să-l dojenești,
 Iar d'aici ca pe-un prietin cu blîndețe-l stăpînești.

XII

Ușor conduceă p'un om netot,
 Dar mai ușor pe cel cuminte,
 Pe-un semidoct nică tu, Părinte,
 Nică zei că cerului nu pot.

XIII

Sînt nenorocit sărmanul !
 De cei răi nu pot să scap —
 Leului căzut în baltă
 I și broaștele pe cap.

XIV

Noi vom trăi din pinea cerșită 'n umilire,
 Noi vom purta văzduhul cel vînet, ca vestmînt,
 Noi vom dormi în crivăț pe netedul pămînt :
 Noi n'avem trebuință de legă și stăpînire !

XV

La cîntar trei miș de preoți și-adevărul l'am pus eș ;
 Dar de cît trei miș de preoți adevărul e mai greș.

XVI

Ceī cu talente-ajung mereū
 La grijī și zile grele,
 Iar ceī fără de ele
 Scutițī sînt d'orī ce greū.
 Privighetoarea blîndă ce-ī !
 Dar tu o 'nchizī, sărmana,
 In timp ce coțofana
 Se plimbă 'n dragul eī.

XVII

Cînd ajunge omul în pericol mare,
 Ca să-și scape viața el dă tot ce are :
 In ast-fel de casuri baniī sînt dușmani.
 Dar, scăpat de moarte, el își schimbă fața,
 Si 'n primejdii nouă își aruncă viața
 Ca să facă banī.

XVIII

Dacă voești să fiī cuminte,
 Cu un picior tu stăi pe loc,
 Cu celalalt mergi înainte.
 De cît să plângi că n'aī noroc
 Si c'aī greșit un pas, mai bine
 Cu amîndouē stăi pe loc.

XIX

Pe cel ce sub picior îți sapă
 Nu-l prinde prietin, cît trăești.
 El ți-e dușman ; să-ți amintești
 Că apa-î apă.

Iar apa 'ncet își schimbă locul --
 S'o facă ferbinte cît aă vrea,
 S'o clocotești, căci totuși ea
 Va stinge focul !

XX

Să te scolă de dimineață, să muncești cît ți-e puterea,
 Să te lupți voinic și nobil ; cu aă tăi s'ămparță avereia
 Si nevasta să-țio aperi de obraznicie ticăloși ;
 Aste patru lucruri, frate, să le 'nveți de la cocoși.

XXI

Cind regele ascultă de medici, de miniștri
 De domniș profesori,
 Adio, sănătate ! Adio, cuminție !
 Adio, voi comori !

XXII

Să dai bogatuluă un dar,
 Unuă viteaz să-i dai podoabe,
 Eñucilor să le dai roabe,
 Supremele prostii îmă par!

XXIII

Cînd Dumnezeu te are drag,
 Si te ia 'n paza milei sfinte,
 Ca arme de-a lupta 'nainte
 Nu-ți dă nicăi pietre, nicăi ciomag —
 Cînd Dumnezeu te are drag
 Iți dă pricepere și minte.

XXIV

Cel ce 'și încuie bogăția
 Si pe săraci nu-ți dăruiește,
 Nicăi pentru el nu chieletuește,
 E o momiie ce păzește,
 Pe seama altora cîmpia.

XXV

Dăruiește-le, fiș sincer, clevește-le cum vrei,
 Fiș slugarnic, blind ori silnic, cu temei, fără temei :
 Ce și-a pus în cap odată, nu poți scoate din femei.

XXVI

Acela ce și 'n fericire
 Nu-și pierde capul și-ř cinstit,
 Cel ce rěmîne umilit
 Cînd are-avere și mărire,
 Si-acel ce-și ține jurămîntul
 Si față cu dușmaniř sei :
 Tu dă-mi tovarăši p'acești trei
 Si-ți biruesc cu eř pămîntul.

XXVII

Cînd e vorba să facă bine,
 Să ajută pe cei ce mor,
 De nevoi să-ți aperi țara
 Si să-ți naștă moștenitor —
 La aceste patru lucruri
 Cine-și ia locăitor ?

XXVIII

Din rest nu poate crește nimic întreg la loc —
 Dar, sănt, zic eř, trei lucruri, cară ař acest noroc
 Un rest de datorie, de boală și de foc.

XXIX

Ceř ce privesc cu multă seamă
 La alțiř, cum privesc la sine ;
 Ceř ce privesc ca la o mamă
 La orř și ce femei străine ;
 Ceř ce privesc cu rřis, orř teamă
 La banř, ca la un rěu ce vine :
 Aceřtia toři cuminři se chiamă,
 Căceri toři privesc precum e bine.

XXX

Un domnitor ; născut din neam de jos
 Un preot înțelept, al căruř tată
 A fost un idiot și-un caraghios ;
 Si-un om sěrac, care-a ajuns de-odată
 Să aibă banř și bunuri din prisos —
 Aceřtia treř, orř cît de bunř s'arată,
 Eři toate, câte sint, le věd pe dos.

XXXI

Uiři o sumă de defecte
 Pentr'o singură virtute —
 Ceř ce captivează iute
 Sunt naturř perfecte.

XXXII

Regele să se păzească
 De *dușmani* (tradus : *femei*,
 Că 's mař rele de cît eř).

Și de *hoři* să se păzească
 (S'au tradus : *funcționari*,
 Că sunt ceř mai rěř tilhari.)

Regele să se păzească
 De *curteni* (tradus : *dulăři*,
 Că sînt cîniř ceř mai răř).

XXXIII

Eř sînt născut din neam de jos —
 Tu eště boer, dar ticălos !
 Ce crezř, că am să cad pe spate,
 Cînd věd frumoasele-ři palate ?
 Eř věd păduchi d'atâtea orř
 Si 'n cele mař frumoase florř !

XXXIV

De oamenii sgîrciță rîde pămîntul
 Și ride Iadu 'n pumnă de domnă și regă.
 De cei ce fac pentru popoare legă
 Cum rid în codrii fiarele și vîntul !
 Și vermiș rîd de cei cari își fac placul
 Și de femei cu poale lungă e vesel dracul.

XXXV

Foc, celor ce-aș ucis și fură !
 Bogaților plumb cald în gură !
 Pumnal, celor mîndriță cu rangul !
 Și cu își vinde țara, dați-i strangul !

XXXVI

Cînd veză pe drum un cîne, n'aș pătră—lucru
 trist !
 Cînd aș în mînă pătră, e gol de cînă tot locul.
 Cînd aș și cînă și pietriș și-aruncă, tu n'aș norocul
 Să-ă poță lovi ! Iar dacă lovești ca bun artist,
 Stăpînul lor te vede și-ță scutură cojocul—
 Cu-o soarte-așa perversă, să nu fiș pesimist ?

XXXVII

Sgomot fac cei rei și josnicăi, nu cei nobili, bagă
sama !
Aurul nu poate face sgomotul ce-l face-arama.

XXXVIII

Cerșetorule, ia spune-mă, măncinăi carne bucuros ?
— Cind n'am vin, nu laud carnea ; mi se pare
de prisos.
Auđi tu ! Cum văd îți place vinul și cind nu 'tă
e sete ?
— Aș ! îl beau, dar nu cu poftă, cind n'am mu
zică și fete.
— Fetele vreaă chiețuiială. Ați tu bană ? Ești sdrențe
tot.
— Aflu eă ! Ciștig eu jocul și mai fur de unde pot.
— Ești tîlhar și joci și cubiă ? Omul rău în temniță
piere !
— Cum să-mă duc alt-fel viața, dacă n'am nică o
avere !

XXXIX

Când m'ăi clevetit, mă bucur și zîmbesc de fericire.
Pentru că de tac, văd însu-mă că sunt drept și
bun bărbat —

De mě supěr īnsă, Doamne, cît de mult sînt vi-
novat
Că eū te-am făcut cu voia-mī vinovat de clevetire!

XL

Ceř cu tuse nicī-o-dată să nu plece 'n sat să fure ;
Ceř ce cad în somn isteric să nu meargă prin
pădure ;
Ceř bolnavī să nu vorbească, să le curgă vorba
vale ;
Ceř bogaři să nu se certe pentru douě-treř parale.

XLI

Să-mī spuř tu, unde-ř bine să fiř mereř zelos ?
— La daruri, la știinřă, la leacuri cu folos.
Și-a fi zelos, tu spune-mī, la ce nu este bine ?
— La bun străin, la rele și la femeř străine.

XLII

Stař cu regele tu bine ?
Geniř eštì, puřiniř ca tine.
Dar eštì urgisit de rege ?
Eštì o vită, se 'nțelege.

XLIII

Ceř proſtř, ca vita, te 'nteleg
 Numař cind ſpuř cuvîntu 'ntreg;
 Dar te 'ntelegi cu ceř cu minte
 Numař din ochř, fără cuvintë.

XLIV

Štř tu'n cine-ř nebunia mař nebună? In aceř
 Carř išř perd viařa 'ntreagă alergînd după femei;
 In aceř care ſe joacă cu vr'un ſarpe 'n lan culcat
 Ši'n aceř ce cred, că-ř cinstë de-a fi slugi pe la palat.

XLV

Leul, cel c'un ſingur puiř,
 Liber prin pustiř petrece—
 Dar măgarul are dece,
 Ši e vař de capul luř.

XLVI

De ſunt răř eř mě gîndesc:
 «Am vesminte, am mîncare—
 Să-ři cîştige cel ce n'are!»
 Iată cel mai mišelesc
 Fel de cugetare!

XLVII

Trei rele noii vedem :
 Cei prosti se tem de *moarte*, cei semiculti se tem
 De *foame*, iar bărbatul cinstit și plin de bine
 Se teme de *rușine*.

XLVIII

Cea mai infamă fiară e prostu' mbogațit,
 Căci el se crede mare și vrednic în tot chipul :
 Vezî, soarele nu poate să ardă ca nisipul,
 De și nisipul este de soare încălzit.

XLIX

Minia 'n oameniū cei bunî
 Se naște moartă, se topește ;
 În cei cuminți un ceas trăește ;
 În semidocți trăește lună,
 Trei ani în prostii cei din gloată,
 Iar în mișeī viața toată.

L

Cazî în foc, te-arunci în apă,
 Beî venin—zeiî te scapă,
 Dacă zeiî ți-aă menit
 Zile sub cerescul soare.
 Dar cînd timpul ți-a sosit,
 Tu te-atingî d'un spic, de-o floare,
 Și-aă murit.

LI

Ca să-mi îmblinzesc dușmanii
 Patru lucruri am. D'aceea
 Îmi mai trebuiește unul,
 Ca să-mi îmblinzesc femeea.

LII

Vreați să facă un lueru mare?
 Fă-te mic, stăi liniștit.
 Leul, ori cît e de tare,
 Cînd atacă elefantul
 Stă întîi pîtit.

LIII

Femeile și apa sunt lueru curios;
 A cărui numai o tendință: să ajungă tot mai jos.

LIV

Are tot și 'n tot-d'a-una
 Omul care-i mulțumit:
 Pentru cel desculț, pămîntul
 E cu piele-acoperit.

LV

Daă zeiī mult, mari daruri fac,
Dar nu vin ca să-ți bage 'n sac.

LVI

Soarele răsare roșu, și tot roșu el apune:
Omul bun în zile rele e tot bun, ca 'n zile bune.

LVII

Sînt oameni, cări de teamă că nu vor reuși,
Nimic nu vrea să 'nceapă și staă în nelucrare —
Văzut-ați om vr'odată să fugă de mîncare,
De teamă că mîncarea el n'o va mistui?

LVIII

Oră norii-șă varsă ploaia 'n mare,
Oră daă bogatuluă mîncare:
Prostia tot un nume are.

P a c r i t

Potopol

La sine chiamă Indra pe-al norilor stăpîn —
Acesta plin de tremur, cu mînile-i aduse
Cruciș pe pept, ascultă. Și zice cu mînie
Puternicul părinte: Ia oastea ta întreagă
Și muntele Gandarvan acopere-l în noapte
Și lasă nori de ploae, ca 'n veci să nu rămâne
Nici urmă d'acest munte, și numele acelor
Ce stau aici se piară în veci de pe pămînt.

Salută blînd pe Indra și pleacă furiosul,
Ajunge la locașul puternicilor nori
Și chiamă oastea întreagă și zice: am poruncă
Se vârs potop de ploe pe muntele Gandarvan
Se piară toți păstorii și muntele cu ei.

Și pleacă 'n frunte Domnul, și grabnic după dînsul
Oștirea lui se 'nșiră. Aleargă norii negri
Puternici în mînie, sălbatici dau năvală

Și muntele-l acoper și lasă nori de ploae
Și tunete; și apa creștea cît un ocean.
Și șapte zile 'ntr'una a tot plouat, și 'n urmă
Cînd nu mai aveaă apă în guri, stăpînul vecinic
Cu norii dupe dînsul se 'ntoarseră 'n locaș —
Și iar ieșit-a soare și vesel fu pămîntul.

— — — — —

Din Mahabharata

Urvashi

Seara, cînd eșise 'n ceruri dînd răcoare dulce luna,
Fata cea cu mîndre șolduri ese 'n cale lui Ardjuna.

Păru-i lung, făcut inele și cu flori împodobit
Lî juca pe albi umeri. Ca o lună 'n răsărit
Era fața ei rotundă. Strălucea frumoasa floare
Prin drăgălașia multă a privirii zîmbitoare
Și prin gingașul ei umbleț: par că se 'ndoia de vînt —
Și ca două roze albe sînurile fetei sănt,
Avind muguri mici și roșii, — ea sălta în ritm pe cale
Și mergea puțin plecată, că doar sînurile sale
Prea erau povară multă pentru trupul ei ușor.
Brîul, cu podoabe-alese, o 'ncingea ca un ficioz
Cu un braț voinic. Și întocmai cum răsar două coline
Pe un șes, răsar întocmai șoldurile fetei, pline
Și rotunde par că-s tronul lui Ananga —

Iar pe ea
Un vestmînt ca de lumină, iar vestmîntul n'ascundeaua
Precit arăta frum'șeța cea pretins'a fi 'nvelită.

Ca un gînd de dor, ca vîntul primăverii de grăbită
 A sosit zîmbind şireata la Ardjuna, la palat.
 Iar portarul i-a dat drumul, ca să intre. Şi-a intrat.
 Ea, care era podoaba cerului, fermecătoarea,
 A umplut prin întuneric tot palatul de splendoarea
 Frumuseşti eî, şi-Ardjuna sta cucernic şi pierdut.
 Noaptea să primească 'n casă p'un străin! Cînd a văzut
 Pe copila cea din ceruri, înroşit-a faţa-i stînsă
 De ruşine, că o fată e 'n palat, mai ales însă
 Că era de tot frumoasă—zăpăcit el îngina:
 «Te salut plecîndu-mî fruntea, zînă, 'naintea ta!
 Tu cea mai drăguţă nimfă, spune-mî care ţi-este dorul!
 Robul tău se cheam' Ardjuna» — Şi 'nvelindu-şi obrăjorul
 De ruşine, ea plecată i-a spus tot, cum la palat
 A cheimat-o însu-şi Indra, tunătorul, şi i-a dat
 O poruncă, să se lase pe pămînt, ca să îmbete
 Pe Ardjuna, Şi, naivă, cea mai dragă dintre fete,
 A sfîrşit zicînd: «De acea vin trimisă, vezi tu bine,
 Ca să-ţi fiu mereu aproape, să faci cî ce voeşti cu mine.
 O, tu cel fără păcate! Te-am văzut şi-am fost d'atuncî
 Biruită de puterea celui-fără-de-porunci,
 De Ananga. Şi-acum iată: tatăl tău o vrea aceasta
 Şi-o voesc şi-ieu: în mine tu să-ţi recunoşti nevasta!»

Auzind Ardjuna, sfîntul, a roşit d'un singur gînd —
 Şi cu mînele-amîndouă el urechile-astupînd,
 A răspuns: «Dureri de moarte mi-au făcut a ta dorinţă,
 Tu cea plină de frum'şe! Eu, cel plin pe pocăinţă,
 Te privesc ca pe nevasta unuî Guru, te privesc
 Ca pe Cunti, ca pe Sadji a părintelui cereşte —
 Da, eu te stimez, de tine mă apropiu cu sfială;
 Ca şi mama mi-eşti de sfîntă, şi nu 'ncape îndoelă.
 Dacă m'am uitat la tine mai cu drag şi mai ades
 Decit la ori-care alta, este lucru cu 'nțeles,
 Şi am să ţi-l spuiu, iubită! Am vîzut că eşti menită,
 Să ne fi renăscătoarea neamului, tu cea iubită!
 Oh! strămoasa viţei Poros este vesolă 'n mormînt,

Că tu-i vei renaște neamul ! Tot aşa de vesel sînt
 Sî eu, o tu cea mai bună dintre zîne, tu femeea
 Cea mai bună ! Tu mî-eşti sfîntă ca un Guru, și d'aceea
 Te-am privit cu drag și-adese, mămbăta surîsul tău,
 Asta e ! Dar niciodată n'am avut vr'un cuget rău !»

— «Toți sîntem aî nemuririi, tu născutule din rege !
 Dintre cei născuți din Poros nu știu pentru ce-aî alege
 Ori pe unul, ori pe altul — pentru ce-s aleasa eu ?
 Cei din Poros, fiu ori tată ori nepot, vor fi mereu
 Buni și tari, trăindu-și viața fără să păcatuească.
 Nu mă mai privi ca rudă, nici ca virgină cerească,
 Nici ca o soție dată unui Guru ! Nu fi rău,
 N'alunga pe cea rănită, suferind de dragul tău !»

— «Ah ! ascultă adevărul, tu cea cu frum'sețe multă !
 Ascultați, voi, zei puternici, tu pămîntule, ascultă !
 Ca pe Cunti, născatoarea, ca pe Madri te ador,
 Cu sfîntenie ca pe Sadji : tu asemenea mi-ești lor.
 Vei renaște neamul nostru, pentru veci îl vei renaște,
 Sî te vor cunoaște zeii, lumile te vor cunoaște !
 Mergi ! Cu umilință capul eu mi-l plec ! Al tău mă știu :
 Dacă te stimez ca mamă, tu păstrează-mă ca fiu !»

Tremurînd d'aceste vorbe, cu privirea 'ntunecată,
 Ametit avindu-și capul, peate dă mînie beată,
 Urvasi p'Ardjuna sfîntul a început a-l blestema :
 «Mă arunci să mor pe drumuri, beată de durerea ta !
 O s'ajungi, s'ajungi, Ardjuna, saltimbanc între popoare,

Tu născutule din Cunti, despueat d'a ta onoare
 Să ajungi de rîs, momia și batjocura de veci
 A femeilor, prin peșteri huiduit tu să petreci
 Părásit d'a ta virtute, de puterea bărbătească :
 Lîngă ea nici-o femee eunuc să nu primească!»

Astfel blestema, ținîndu-și mîinile încrucișat
 Peste cap, și-ale ei buze tremurau. Și l-a lăsat
 Pe Ardjuna dus pe gînduri, și s'a 'ntors grăbit, acasă.
 Dar, Ardjuna, și el grabnic, mîndrul său palat și-l lasă
 Și să sue 'n locuința lui Citrâsena, spunînd
 Printului Gandharvic toate, cum s'aă petrecut pe rînd,
 Cum venise noaptea 'n casă Urvasi, ce-a spus nebuna,
 Cum 'l-a blestemat în urmă. «Ce se fac?» a zis Ardjuna.
 Și-a rîs printul, și de grabă a plecat și-a spus apoi
 Toate vorbele lui Indra, dătătorului de ploî.
 Și zîmbind, cu vorbă dulce, regele din tron vorbește
 Luî Ardjuna, care vine și 'n genunchi se umilește :

«Fericită este Cunti; lumile-o vor lăuda!
 Biruiți sănt toți strămoșii prin statornicia ta!
 Nu te teme de blestemul Asparei! O să v'ajungă,
 Veți trăi în peșteri negre, îmbrăcați în haină lungă,
 Și 'n tot omul de pe cale veți afla cîte-un dușman —
 Dar un singur an, Ardjuna. Da, și 'n hotărîtul an
 Vei fi saltimbanc de tîrguri, și neom, să nu te-asemeni
 Cu bărbății, dar în urmă vei fi om ca ori-ce oameni!»

Auzind aceste vorbe de la Indra, a plecat
 Vesel, fără nici-o grija că-i d'o zînă blestemat,
 Și unit în pretinie cu Citrâsena, cu sfîntul,
 Panduidul în palatul ceruluî, uitînd pămîntul,
 A trăit în fericire, de toți zeii 'ncunjurat.

Tilotama

I

A ū vorbit pe rînd de toții zeii și s'au plîns care de caro,
Iar părintele luminii, ascultîndu-î cu mirare,
A elătit sub plete capul și-o elipită s'a gîndit.
I'e Visvacarman chemîndu-l, Creatorul i-a vorbit:
«Hotărît-am să pierd astă-zî pe cei doi! Să-mî facă o fată,
Cum vei ști tu mai cu farmec —»

Şi, după porunca dat
Inchinîndu-se lui Brama, meşterul plâsmuitor
A cules din mintea-î multă chipul cel mai avător
De frumîsefi, facînd o fată: tot ce'n lumile tus-trele
E frumos și'n stat și'n umblet, adunînd din toate cele,
Ici a pus puțin și colo tot aşa 'n făptura ei —
Quintesența frumuseții dată 'n tot unei femei.

Acest chip, cu multă trudă a gîndirii plâsmuit,
Neasemănăt de mîndru și cu greu de 'nchipuit,
Sta 'n desăvîrșirea formeî, zeilor sublimi 'n față.

Și-a zîmbit cu mulțumire dătătorul-de-vieată
 Si-au îmmărmurit sublimii și-o priveau pierduți aşa,
 Căci din talpe pînă în creștet, nicî un punet nu exista
 Unde ochii admirării nu ereau siliți să stee,
 Ca 'ndelung să poate soarbe formele. Nicî o femeie
 N'a avut drăgălașia Tilotamei ; pe deplin
 Era Sri. Și 'mbătătoarea mintilor, un vis senin,
 Ca o ducere 'n ispită, era toată Tilotama.
 Stete fără de suflare, ca de piatră, însuși Brama,
 Și cu ochii mari, sălbatici și de foc, sublimii zei
 Tresăreau de voluptatea netedului corp al ei.

Si-a zis Brama: «Du-te, dragă, uriașilor în cale !
 Du-te, fericito, grabnic și prin zîmbetele tale
 Tu deșteaptă și aprinde patimile 'n uriași
 Să-i înnebunești, frumoaso, pînă cînd de pătimăși
 Se vor dușmani ! » — «Voiu merge ! » Si 'ntorcindu-se la [drepta,
 Arătînd astfel respectul și cu vorba și cu fapta,
 Tilotama ocolește tot consiliul adunat.
 Indra era 'ntors cu fața către Ost, cum sta la sfat
 Totdeauna; Mahadeva către Sud avea privirea;
 Zeii mici spre Nord, iar Ridșii spre Apus. În ocolirea
 Tilotamei, Mahadeva, doritor cum era el
 De frum'șetile femeiei, n'o lăsa din ochi de fel :
 Cînd era la Vest copila, către Vest un cap răsare
 Zeului ; cînd i-a se 'ntoarce către Nord, îndată-mare
 Către Nord un cap ia zeul, și, ajunsă 'n Răsărit,
 Alt cap cătr'această parte Zeului i-a răsărit.
 Indra, regele, își naște — decît Siva mai cuminte—
 Miî de ochi, pe amîndouă părțile și dinainte
 Și 'ndărăt, toți mari și roșii plini de lacome schintei,
 Ast-fel urmăring cu poftă pe copilă 'n cercul ei.
 Și d'atunci Mahadeva are patru capete, și are
 Miî de ochi stăpînul Indra. Zeii mici din adunare

Urmăreau, cu ochii lîngezî de dorință, fata 'n mîrs,
 Si toți Ridșii și stăpîni liberului univers
 Intorceau cuprinși de farmec fețele admiratoare
 După fată, cum se 'ntoarce și lianul după soare.

II

Tilotama, scoborîtă, a 'mplinit porunca ei —
 Plinî de cîntec și de jocuri, uriașii, cu femei,
 Se 'ntorceau urlînd de veseli în orgiile barbare,
 Si-ajungînd lîngă pădure au întins o masă mare.
 Tilotama, îmbrăcată într'un străveziu vestmînt
 Cu frumoasele ei plete rătăcite, negre 'n vînt,
 Leneșă venea pe lunca, veselă dar limiștită,
 Si frumoasă, zîmbitoarea, ca o ducere 'n ispită...
 Culegea, venind pe cale, flori și 'n poală le punea.

Uriașii, cu ochii roșii, morți de vin, privesc la ea
 Si sălbatici se ridică amîndoî și iuți d'odată
 Pleacă lacomî de iubire, fug turbați, sosesc la fată —
 Sund își plimbă grabnic mîna peste pieptul ei rotund,
 Peste mijloc vrea s'o prindă și s'o strîngă Upasund.
 Ea zîmbește, cînd pe unul cînd pe altul desmierdindu-l :
 Vinul le-amețește ochii, pofta le orbește gîndul,
 Si rivali ai desmierdării, ei ridică pumnii lor
 Lasă fată și d'o parte se privesc fulgerător:
 «Upasund, mie nevastă, și numai cumnată *tie!*»
 Sund s'aruncă furtunatic, arde vînat de mînie :
 «Ba nevasta *mea!*» Si negri amîndoî, înviforați,
 Tăbăresc unul pe altul. Si-acum uită că sînt frați,
 Că sînt prietini, și cu pumnii se isbesc să se restoarne,

Brațul ei și-l smulg din umăr, sfîșie cu dinți carnel:
 «Eu întâi!» — «Ba eu!» Și 'n urmă, buzduganele ei
 prind,
 Se isbesc d'odată 'n piepturi și d'odată lungi se 'ntind
 Pe pămîntul ud de sînge. Au căzut fără suflare,
 Ca doi sorî ce cad din ceruri sgomotînd cu vuet mare.

B h i m a

Bhima cînd văzu că vine uriașul furios,
Cu privirea zîmbitoare s'a sculat încet de jos:

— «Vii, să-mă turburi noaptea somnul? Ce voești? Ia seama [bine!]

Tu seîrbosule, aî grijă, că staî piept la piept cu mine —
Dă năvală, ce? Ucide, dacă te cunoști voinic,
P'un bărbat, nu p'o femei! N'a făcut doar' rău nimic
Fata asta, nu, ci Zeiî au făcut un rău, pagîne,
C'au lăsat-o să se nască find soră unui cîne!
Nu e proprie iubirea celor care se 'ndrăgesc,
Nu, Ananga e de vină, că săgețile-i lovesc
Totdeauna pînă 'n suflet! Înțelegi tu ce-î iubirea?
Iată, soră-ta Hidimba, tu, spurcatule cu firea,
M'a văzut frumos și tînăr, și e veștedă de-amor:
Mă iubesce 'nfricoșată! Tu, rușinea tuturor
Ucigașilor! Hidimba nu e 'ntru nimic de vină!
Vreaî tu să ucizi o fată? Pentru ce? De ești jivină,
Prinde-mă de piept și 'nalță brațul tău asupra mea —
Haî, năprasnicule! Iute! Singe astă-zî nu vei bea
Am să te trimit la Iama: capul tău în astă seară
Ti-l voiud desparți de munte, și-l voiud arunca afară,
Sfărîmat, ca de piciorul elefantului! S'o știi!
Și din corpul tău mînca-vor corbi lacomă, și vei fi
Hrană șoimilor sălbatici și șacalilor, tu cîne!
Pe toți uriașii voștri eu am să-î stîrpesc de mîne,

Ca să luminez pădurea, să vă scurm de prin locaș,
 Proclețî mîncători de oameni! O, de-aî fi mai uriaș
 De trei ori, tu nu-mi scapi astă-zî Tu, asemenei unui munte,
 Vei cădea—ce te ții tare, că ești de trei palme 'n frunte?
 Cum p'un elefant îl prinde leul și-l doboară jos
 Te voiu doborî cu pumnul, tu nemernic păcătos» —

— «Omule! Cine te pune ca să-mi aperi pe Hidimba?
 Nu știi cum întorcî săgeata: văd că 'ntorcî băbește limba.
 Dacă ești aşa de faptă, precum ești la vorbă, hai,
 Dă 'nainte! Stați și numeri ce virtuți frumoase aî
 Și te crezi voinic, de nimeni nebătut, dar mie-mi pare
 Că te învăț eu astă-zî minte, să cunoști pe cel mai tare
 Dintre noi!... piticii ăștia pot să-si doarmă somnul lor —
 Tu, nevrednice, pe tine vreau întîiu să te omor,
 Babă! Și-ți voiu soarbe vesel sîngele, și-apoi voiu face
 Și piticilor de colea tot aşa! Mă crezî? Și-ți place?»

Și zicînd aşa, s'aruncă ridicîndu-și mînios
 Pumnii peste cap—dar Bhima se ferește, și din jos
 Prinde brațele robuste și le strînge cu putere —
 Bhima cu dispreț zîmbește, Hidimb urlă de durere.
 Și 'nsprăimîntătorul Bhima, hărțuind pe uriaș,
 Îl isbește fără milă îndărăt, trei-zeci de pași,
 Ca p'un cerb mai tînăr leul Și-acum Bhima năvălește
 Pînă nu-și revine 'n fire uriașul, și 'ntre clește
 Îl cuprinde pieptul sdravăni. Hidimb geme, dar stă drept.
 — Nici un sgomot!» strigă Bhima, «că-mi dorm frații și-i
[deștept!]»
 Și-amîndoî, tîrîțî sălbatec unul d'altul, es afară;
 Inclestați se mișcă 'n roată, un vîrtej de vînt de vară,
 Arburi rup și rup pămîntul, prăvălind în vale sfînci.
 Duc cu ei tufișuri smulse, sgomotos ei cad pe brînci,
 Și se 'nalță iar mușcîndu-și carneea de sub haina ruptă
 Și se svîrcolește turbații ca doi elefanți în luptă.

Deșteptați d'atîta sgomot, principii 'n picioare sar —
 Si d'alături sta Hidimba. Leiî văilor ei par.
 Si, văzînd pe mîndra fată, stau fără de suflet lei,
 Căci nu pot să-sî dee seamă de frum'șetile femeii.
 Cunti, vecinic fericită, o privește lung și-apoi
 Zice: Cine ești tu? Spune de-unde vii? Ce vrei la noi?
 Ești zeița vr'unui codru? Ești o nimfă? » Si-i răspunde
 Cea de farmec dulce plină, nici un adevăr n'ascunde,
 Si le-arată cum se luptă cei puternici înzadar.

Nicî n'a isprăvit ea vorba și ca fulgerele sar
 Principii cu arma în gură: Iudhitșira 'n sbor ca vîntul,
 Ardjun după el, puternic de-afunda sub el pămîntul,
 Si Naculas și vînjosul Sahadev — pe sub stejară
 Văd pe Hidimb și pe Bhima: amîndouï și iuți și tarî
 Cum se prind unul pe altul, cum se 'ncleaș்டă 'n repejune.
 Pulberea, ca fumul negrul, peste luptători se pune
 Ingropîndu-î; dar din norul pulberii răsar curînd
 Ca doi munți care se mișcă. Si spre dînși alergînd,
 Ardjun strigă: «Frate Bhima! Staî cu suflet o clipită
 Pînă viu și eu! Mi-e arma precum știi tu, obosită.
 Dar și 'n oboseala morții cei viteji mai pot lovi — »
 Si de glasul lui puternic jalnic codru clocoi.
 «Sahadev, pe lîngă mine! Naculas, tu staî cu mama!
 Pe din dos tu, Iudhitșira! Să-l trimitem azi la Jama!»
 «Nu v'apropiați!» răcnește Bhima «stați pe loc privind!
 Sînt d'ajuns eu unul singur! Lasă-mi-l acum să-l prind
 Cum știi eu—aşa! Din mînă nu mai scapă cu zile, cine!

Ardjun s'a oprit. «Știi frate că plecăm din codru mîne,
 Trebuie! Si lupta asta pînă cînd va mai ținea?
 Cînd să te-odihnești, tu Bhima? Pentru ce-am întîrzie
 Morteal proclétului asta? Si tu știi că 'n fapt de seară

Sînt puternici uriașii și vicleni din cale-afara —
 Lasă-mă încă odată să-l ating pe placul meu!»
 Și răspuns nu-î dete-Bhima. Și-acum leul și mai leu,
 Adunînd putere nouă dintr'a fraților venire
 Prinde pe Hidimb și-l strînge pînă l-a făcut subțire.

Și nerăbdător Arđjuna iarăși zice: Dă o-data
 Și isbește-mi-l să-î crape inima lui cea spurcată,
 Ori mă lasă să-î fac capăt eu mai bine, că eu sînt
 Odihnit!» Și iată, Bhima, vînat la acest cuvînt,
 A scrisnit, și drept în aer ridicîndu-șî sus povara
 O isbește, ca pe mielul cel de jertfă, primăvara.
 Și puternic, ca și vîntul care 'n ziua cea d'apoï
 Va clăti temeiul lumii și va face munți moi,
 Bhima negru de mînie p'uriaș îl învîrtește
 Și d'o sută de ori grabnic îl ridică și-l isbește.
 Amorțit de trăsnet, urlă uriașul sugrumat;
 Ca d'un sunet de chimvală sună codrul răsculat;
 Apoi Bhima ia cadavrul și cu mîna-l rupe 'n două,
 Mulțumindu-șî astfel frații eu o biruință nouă.

Moartea Panduizilor

Sus pe muntele Hivavan merg bărbații cei cucernici,
Cei nebiruiți de nimeni, nesupuși nici într'un chip —
Ajungând pe munte, dînșii ved o mare de nisip,
Un pustiu, și virful Meru, craiul munților puternici.

Draupadi mergând alături cu bărbații călători
Cufundată 'n gînduri sfinte, a căzut de-odată moartă.
Bhima plinul de putere, a 'ntrebat: «Ce vină poartă
Fiica regelui, o spune-mi, tu acel care omorî
Pe dușmani numai cu pumnul! Iudhitșira să ne spui
Pentru ce-a murit femeea?»

Și privind în ochii lui,
Îl răspunse Panduidul: «Draupadi în tot deauna
A iubit mai mult și 'n toate părtinea numai pe-Ardjuna.
Pentru această nedreptate seceră ce-a sămănat.

Astfel zice cel mai nobil dintre fiți lui Barat.
Fără ca să mai privească la femeie, trece 'n cale
Panduidul cel mai vrednic și la vorbă și la port —
Și mergând aşa, de-odată Sahadeyas cade mort.
Și duios privindu-l Bhima, zice regelui cu jale:
Pentru ce-a murit și-acesta? Mândru n'a fost el nici când
A fost bun, supus în toate, și-a murit aşa curind!»

Și-î răsunse Iudhitșira: «Sahadev viteazul moare
Pentru că 'n viață toată numai lupte-a planuit?
Gîndul i-a fost totdeauna cum să prade și s'omoare
Dar ca noi la lucruri sfinte nici odată n'a gîndit.»

A tăcut în plânsel Bhima, și-apoi fără să privească
La cel mort, plecă pe cale. Neputând să-și stăpânească
Firea cea de griji slabita, și de multe lupte frînt,
Naculas atunci, *Frumosul*, mort s'asterne pe pămînt.
De durere urlă Bhima: «Iudhitșira! Cel mai tare
Dintre buni, frumos ca nimeni pe pămînt, acesta care
A ținut credința Vedei și tot cerul l-a pătruns
Pentru ce-a murit și-acesta?»

Și-atunci regele-a răspuns,

«A căzut! El plin de fapte și virtuți, el cel cuminte
Și-a zis însuși: Nu e nimeni mai frumos decât sunt eu,
Nici mai bun, și nici mai tare, nici mai cu virtuți de leu.
Cine să-mi rădice arma? Cine-mi poate sta 'nainte? —
Și perirea lui e asta: a fost mândru. Să-l lăsăm!
De e ne'mpăcată soartea, noi cu plînsul n'o 'mpăcăm!

Și-a mers regii mai departe. Dar sdrobit de-a sa durere,
Morții în jur văzindu-și frații, a căzut fără putere
Panduidul cel mai nobil, a remas Arđuna mort.
Bhima 'ngălbenit de milă și rumpênd al hainei tort
A răenit: «Ah, iată pieră și Arđun, nebiruitul!
Fala cerului! Tu Indra, iată și-a murit iubitul!
De ce-l lași? El nici-o dată n'a mințit! Părtașul tău
N'a mințit, ori cît nevoia l'ar fi strîmtorat de reu.
Ce-a făcut el ca să moară?»

Iudhitșira i-a răspuns:

«Cel mai înțelept din lume el a fost! Dar nu-i de ajuns!
El a zis o dată 'n luptă: Fraților, vă jur pe zei,

Până mâne oastea toată va peri de pumnii mei —
 Oastea n'a perit, dușmaniile au rămas întregi, dar pierde
 Ază Arđun laudărosul, mândrul cel fără putere.
 El desprețuia bătrâni și pe cei bunî din popor:
 Vezi, și astă nu să cade nică unui stăpînitor.
 Cine vrea să fie rege, trebuie să fie soare,
 Bunî și răi să încălzească — n'a făcut, de aceea moare!»

Și-a plecat ei doî pe gînduri. Și 'ntr-un loc, gemînd mereu
 Înspăimîntătorul Bhima cade, și murind întreabă:
 «Pentru ce-i puterea 'n oameni, Iudhitşir, aşa de slabă?
 Cine te-a iubit pe tine mai cu patimă? Nu e'u?
 Pentru ce mă cere Iama? Spune, dacă ști, o spune?»
 Și răsunse Baratidul: «Pentru faptele nebune
 Ce le-a făptuit tu Bhima! Tu făceaî de capul tău
 Volnicii, și pentr'un rege astă-i cel mai mare rău».

Și-a plecat Iudhitşir singur, fără frații luptători
 Însoțit de scumpu-i câne, cel numit de multe ori.

Din Ramajana

R a m a

Neamul Isvacu-l născuse ; lumile-ī dau nume Rama.
E stăpînitor pe sine, om ce nu cunoaște teama,
'Nalt, puternic, plin de fapte, par'ca-ī soare răsărit,
Vecinic biruind dușmani, întelept și fericit.
Cu fâlcă țapene, cu oase tari ca fierul, cu braț tare
Și cu pieptul lat și zdravăn, dătător de 'nfiorare.
Brațele-ī voinice-atîrnă pînă de genunchi mai jos.
Sus își ține capul nobil ; e cu minte, virtuos,
Și e plin de demnitate, totul plin de vrednicie,
E nepăsător, și are ochii mari, coloarea vie.
E elătinător la umblet, e voinic întreg la stat,
Bun, de ță-e mai mare dragul, că cunoști aşa bărbat.
Și noroc el are 'n toate, și cunoaște legea bine
Și iubește adevărul, și-ī neiubitor de sine.
Știe să-și aleagă arma, și'n minie e tot treaz;
Gînditor adînc de lucruri, și cu patimî de viteaz.
Om curat și blînd de suflet; știe multe, multe poate
Și e scutul și-apărarea lumilor acestor toate.
E'ntemeetor de lege și susțitor al ei,
Și cunoaște Veda 'ntreagă. Nu e lacom de femei
Și vorbește ca un tată, de stau lumile s'asculte,

Iar meșteșugiră iștețe la războiu el știe multe.
 E'nvățat, cunoaște bine toate cele ce s'au scris,
 Tileuește ori ce carte și pricepe ori ce-aî zis.
 E iubit de toată lumea, e blajin, voios din fire
 Si vorbește totdeauna limpede făr'ocolire,
 Nică minciună 'n el nu este, nici nu poartă defaimări —
 Si te pierză în bunătate-i ca și riurile 'n mări.
 El e, culme de virtute, darnic ca un nor de ploae,
 Si ca munții Himalaia de statornie în războae,
 Ca un trăsnet în mînie, mai grozav de cît furtuna
 Care zgudue pămîntul, dar frumos și bun ca luna,
 Si mai drept în toate cele decît Mahadeva sfîntul,
 Si e răbdător ca piatra și e pacinic ca pămîntul.

Dasaratas

«Tu erai nămarită, eu eram copil p'atunci —
Incepuse toamna, dragă Soarele grăbit pe luncă
Și pe dealuri, tot mai grabnic scobora mereu spre țara
Celor morți, la Jama'n brațe. Cît d'aprinsă vine vara
Topind florile, iar toamna cît de dulce-î pe pămînt!
Florile-și înalță capul, arborii șoptesc în vînt
Și prin rîu se joacă peștii, și pe mal flamingii saltă
Și, cu aripile ude, prin întinderea cea 'nalta
A văsduhulu, aleargă păsările ciripind.
Iar pe munte, ca o mare șiruri negre se întind
De păuni, pe care-î face sclipitori de tot, ca luna
Ploaea care multă cade, și tot cade, cade'nr'una.
Din afundături de munte, zgomotoase, mari de ploi
Curg izvoarele grăbite, galbine de praf și foi,
Și ca șerpii se 'ncovoae după stînci cu frunte lată.

Era toamnă. Eu pe malul rîului eşind odată
Ca săncerc să dau la țintă, rătaceam p'un loc umblat.
Așteptam să-mi easă 'n cale elefantul înselat,
Taurul sălbatic, care vine noaptea se s'adape —
Și era tăcere-adincă pe pămînt, pe munți, pe ape.
În tufiș atunci d'odata, auzii sunind ce-vă,
Nu puteam să văd prin noapte ce fel d'animal era,
Dar mi s'a părut, că sună ca urcioul cînd se împlete.
E un elefant! Iau arcul — de știam ce-o să se 'ntimplie !

Trag săgeata sclipitore ca un șarpe, ochii mei
 Cată ținta după sunet, și săgeata 'n sborul ei
 Vijăe, se duce, pierde, n'aveam teamă că greșește,
 Ah, și n'a greșit! — —

D'odată tot tufișul clocotește
 D'un lung vaet și de plînset, și-am rămas încremenit
 «Cine-i cel ce azi ucide p'un biet om nenorocit?
 Am venit să-mi umplu vasul dintr'această apă sfântă —
 Pentru-a cui săgeată oare am fost eu sârmanul țintă?
 Ah, cum arde, mor! În codrii am trăit și eu, flămînd,
 Gol, și slab de pocaință, calea Vedelor urmînd,
 Cui am făcut rău vr'odată, cuă pricinuesc durere?
 Cuă i folosește moartea unuă om fără putere?
 Cine-i cel care ucide fără teamă de păcat?
 Ah, și nu mă plîng pe mine, că mor tînăr săgetat,
 Pe părinți iî plîng eu numai, că sînt orbî, slăbiții cu ani,
 Si bucatea lor de pâine eu le-o ciștigam! Sârmanii
 Cum vor mai trăi d'acuma, fără hrană? Eu murind,
 Vor muri și ei, în lipsuri și pe fiul lor jelind —
 Ah, și cît va plînge mama, biata oarbă și batrînă!
 Si era un gemet jalnic! Arcul mi-a căzut din mînă.
 Tremuram de multă spaimă și-ametit, șovăitor,
 Am plecat acolo. Doamne, simt și-acum acel fior!
 Un băeat, frumos și tînăr, zacea 'ntins pe iarba moale;
 El cădea gemînd cu sgomot, cu 'ncercare să se scoale —
 Picura din rană sînge, și de sînge-i era plin
 Tot obrazul, haina toată; și mușca 'n pămînt de chin;
 Si frumoasele lui plete ca mătasea resfirată
 Erau umede de apa din ulcior pe cap vîrsată.

El m'a cunoscut. Cu ochii mari și jalnicî m'a privit,
 Si turbat ca ferbințeala frigurilor m'a lovît
 Plînsetu-ř: «O fiu de rege, ce rău ti-am făcut eu oare?
 Simți plăceri, tu Dasaratas, ca să vezi un om ce moare?
 Ah! părinți mei m'asteaptă să duc apa, — lor mereu

Li se va părea prin tindă c'aud pasul, glasul meu,
 Vai, și nu mă voi întoarce niciodată, niciodata!
 În zadar e toată rugă pocainții tale, tată!
 Tu te 'nchim într'o odae, și eu mor rănit aei,
 Și tu nu ști! Dar poți oare să-mi ajută chiar dacă ai ști?
 Tu d'abia te miști bătrâne, cum s'ajută cînd n'ai putere?
 Cum ajută elefantul altui elefant ce pieră? —
 Dar tu du-te, Dasaratas, spune-le ce s'a 'ntîmplat,
 Mingăe pe biata mama, ca să nu mori blestemat
 De durerea ei nebună, ca să nu mori, Dasarata,
 Gol în noapte și furtună, blestemat fiind de tata.
 Uite pe poteca astă poți să ajungi mai încurind —
 Și te rog să-mi scoți săgeata, că o simt în pept arzind,
 Și mă mistue, mă rupe, ca un rîu umflat zăgazul!»

Ce dureri erau acestea și cum suferea viteazul!
 Tremurînd, nu știam însu-mi, de visez ori sănt deștept.
 Ce era să fac! Sägeata, dacă i-o scoteam din pept,
 El ar fi murit — și bietul a 'nțeles de ce mi-e teamă.
 «Nu mă înfricoșeză moartea, principe! Și bag de seamă
 Că de moartea mea tu tremuri» zise el abia mișcînd
 Buzele «dar nu teme; ia-mă săgeata mai curînd
 Nu te 'nfiora! Omorul unui preot, știu tu bine,
 Este-o crină resplătită: «tu pe el, iar noi pe tine»,
 Dar să nu te temi! Răsboinic este tatăl meu, iar mama
 E din neamul unui Sudras, nu sănt preot al lui Brama!»
 Și m'a mai rugat odată să-ă scot fierul. Și l-am seos.
 Și-a murit privind la mine.

Rîul s'arunca spumos
 Și vuea, ca plînsul jalnic dintr'un suflet care moare.
 Zăpăcit eu stam în noaptea tristă și-ameneințătoare
 Pentru mine, vinovatul! Nu știam ce-i de făcut —
 Am luat în urmă vasul și eu apă l-am umplut
 Și-am plecat încet spre casa bătrânilor părinti. În casă

Ei ședeau vorbind de fiul care-atât de mult îi lasă
 Așteptînd, vorbeau de dînsul cu nespus de mare drag.
 Auzindu-mi pașii 'n curte, Muni a eșit în prag,
 A 'ntins brațele slabite: «Unde-ai stat atâtă vreme?
 Te-aî jucat la rîu prin tresti? Biată maică-ta se teme
 Să nu cazi odată 'n apă, o, dar ea se teme-așa!
 Si se plînge biata 'ntr'una, tremurînd de grija ta.
 Tu lumina casei noastre, tu ești sprijinul vieții,
 Tu ești singur mîngîerea și-ajutorul bâtrîneții
 Tată-tău și-a mamei tale, și ești bun, că ne iubești --
 Dar ce aî, de nu te-apropri? Doamne, ce-î de nu vorbești?
 Si cu glasul stins aproape, gîngăvind, în încordarea
 Gîndurilor turbate căutînd acum scăparea,
 Spus-am trista mea poveste, adevăr din fir în păr
 De m'am îngrozit eu însumi de-acest prea mult adevăr.

Auzind bâtrînul Muni vorbele 'nfiorătoare
 A râmas-trăsnit o clipă, nu se mai ținea 'n picioare,
 Si-am vîzut argint curgîndu-î peste veștedul obraz.
 «Dacă n'aî fi tu născutul unui domnitor viteaz,
 Ti-aș crăpa 'ntr'o mie capul, te-aș da cînilor mîncare!
 Insu-și Indra de pre tronu-î a căzut pentru-un omor --
 Dar tu, fiule de rege, tu erai neștiutor,
 N'aveai gîndul rău! D'aceea să trăești; și mergi cu bine,
 Ca să nu apue neamul Raguizilor cu tine!»
 Si și-a pus în palme capul și-a plîns mult, și-a zis apoi
 «Te rog, du-ne Dasaratas, du-ne să-l vedem și noi!»

Si i-am dus pe malul apei. Si-amîndoî perduți cu gîndul
 Au căzut peste cadavrul fiuluî, îmbrătișindu-l.
 Mamă-sa n'avea nicî lacrimi, ca să-l plîngă, n'avea glas
 Ca să-l plîngă, n'avea gînduri limpezite ca să-l plîngă,
 N'avea ochi să-și vadă fiul, n'avéa brațe tarî să-l stringă,
 N'avea buze să sărute în d'ajuns pe mortul fiu.
 Iar bâtrînul tată 'n plînset: «Ah, el minte! Tu ești viu
 Tu ești viu, odorul fatei! De ce nu vorbești cu mine?

Oră ești supărat? Dar iartă, că eu te iubesc și bine!
 O ridică-te și vino! Uite mama-ta, n'o vezi?
 Nu-i vorbești nici ei? Copile, nu vrei tu să 'mbrățișez și
 Nici pe mamă-ta? O, spune-ți un cuvînt măcar, răspunde-ți
 Că demult, demult întreabă: Unde-î fiul mamei, unde-î?
 Ah! mai auzi-voi oare glasul tău, ca mai demult,
 Cînd cîteai în nopți tăcute Vedele; mai am s'ascult
 În viața mea vr'odată ruga legilor, pe care
 O ziceaî tu dupe mine, ca s'o 'nvești? Cu ce răbdare
 Te-am crescut odorul tatei, și-acum tu te-ai dus pe veci!
 Nu ne părăsi, iubite! Nu pleca, de ce să pleci?
 Cine să-mi mai facă seara focul sfînt? Cine să-mi dea
 Vasul legii cu aghiasmă? Cine, cine-o să mai stee
 Lîng'altar, ca să-mi ajute jertfa Domnului s'o fac!
 Cine va veni să-mi sădă pe genunchi, ca să-l împac
 Dup'o vorbă cu dojană? Cui i va fi dor de mine,
 Milă cui d'a mea durere? Cine-o să-mi aducă, cine,
 Rădăcină și roduri coapte, apă de băut d'acum?
 Cine să-mi conducă pașii însotindu-mă pe drum?
 Oh! și-această biată oarba, care prin suspin te cheamă—
 Tu te duci, mă lași pe mine să hrănesc pe biata-ți mamă,
 Să eu însu-mi fără tine nu puteam să mă hrănesc!
 Fie-ți milă, nu te duce! Doar tu știi că te iubesc!
 Iama e stăpîn al morții; dus la el pe veci rămîne,
 Cel ce-a mers la el!... așteaptă dragul fati, pînă mîne,
 Ca să mergem împreună; am să te 'nsoțesc și eu
 Să-o să te însotescă mă-ta, și ne vom ruga mereu
 Să vom plînge la genunchii zeului cel mare, Iama,
 Să-i vom zice: «Eu sunt tata, iar femeea asta-î mama
 Fiului răpit de tine! Multă este mila ta:
 Dă-ni-l îndărăt o rege»—și-atunci el ni te va da!
 Dacă nu ne-aștepți iubite, du-te singur, du-te, du-te!
 Aî murit ucis de altul, faptele-ți sănt cunoscute
 Să la Iama tu afla-vei locul ce ți-e cuvenit
 Unde locuiesc vitejii cei ce'n taberi au murit,
 Unde locuiesc voinicii cei ce n'au știut ce-î fuga
 Din răsboiu, acolo-ți fie locul tău! Să-ascultă-mi ruga
 Zeii cerului, să-ți facă parte d'acel sfînt hotar
 Unde e Janamejaia, Sagaras și Dundumar!»

Astfel se bocea bătrînul, vreascuri adunînd pe-aproape
 Pentru rug; aici pe malul apei sfinte să-l îngroape.
 Și-atunci mortul, în făptură de lumină, a venit
 Și plutind peste cadavru, geniu-spirit a vorbit:
 «Pentru sfânta voastră viață, Brama m'a primit la sine,
 Și'n curînd veți fi acolo, fericiți și voi ca mine!»
 Și s'a ridicat la ceruri. Iar bătrînul: «Rege, — acum,
 Poți să mă ucizi, tot una! Ba mai bine! Sînt pe drum
 Către fiul meu! Și-ascultă: Pentru faptă-ți, Dasarata,
 Tu să simți în ceasul morții, tot ce simte astă-zî tata
 Fiului ucis de tine» — Și-atunci rugul l-a aprins
 Și pe trei iubiți d'odată flacările i-au încins.

Nala

(Cîntecul IX. — din «Nala și Damajanti»)

«Mai jucăm o dată, rege ! Ce puī tu ? Intr'un noroc —
N'ai decît pe Damajanti, pune-ți dar nevasta 'n joc».
Nal, isbit de aceste vorbe, a negrit. Mișelul cere
Pe nevastă-sa ! Cu vocea sfâsiată de durere
A răspuns : «O pun» ; și cubii au pierdut-o și pe ea.
Zăpăcit și beat de perderi, Nal cu ochii știnși privea
Cubii regelui Pușcaras : și-atunci haina lui cea verde,
Cea din urmă bogătie, el o pune 'n joc — și-o pierde !

Numai în cămașă, Nala, regele iubit, acum
Pleacă, rușinîndu-și frații, și p'un lăturalnic drum
Ese din oraș, se duce blestemîndu-se pe sine ;
Numai Damajanti, goală de podoabe, tristă vine
După el. Și cu nevasta pe sub ziduri a dormit
Două nopți în vînt și 'n ploae Nala cel desmoștenit.
Dar Pușcara, domnul lumii, dă porunca aspră foarte :
«Cine va primi pe Nala, dojenit va fi cu moarte !»
Și temîndu-se de vorba celuī aspru la poruncă
Toți au ocolit pe Nala, și zăvor au pus d'atunci
Ușilor, să nu primească pe cel vrednic de primire.
Și-a trăit trei nopți sărmanul, gol și făr' adăpostire
Pe sud zidură, bînd de foame apa băltîlor de ploî.
Și-a plecat d'aici ; nevasta l-a urmat. Și amîndoî,
Supți erau de multă foame, galbină de amar ca luna.
Și-au văzut, umblînd pe dealuri, stoluri multe de sacuna,

Și-a zis prințul de Nișada: «Am o pasăre să prind —
 Astăzi vom minca, iubită, și noi bine!» Și zîmbind
 De noroc, desbracă Nala grabnic haina și-o aruncă
 Peste-un stol, dar stolul sboară de pe deal ducând în lunca
 Haina Printului, departe, mai departe 'n cerul sfînt.
 Gol de tot rămîne prințul, și cu ochii la pămînt
 El audă cum sacunas rîd cu inima pizmașă.
 «Noi suntem, nebune, cubii. Și-am știut că ai cămașă,
 Și ne doare, că vreme noi mai știm că ai ce-va!»
 Rușinat pînă la suflet, Nala fără suflet sta
 Despoiat de cea din urmă haină, și privind nevasta
 El, a zis: «Tu vezi iubito, cum mă bate soarta asta!
 Cubii mi-a pierdut avereia, tronul ei mi-l-au vindut,
 M'au lăsat flămînd pe drumuri! Cine-i ajutor și scut
 Unui om căzut la rele? Omului cu patimi, cine?
 Și-au venit ca să-mi desbrace și cămașa de pe mine,
 Și-am ajuns la mișelia cea din urmă, cea mai rea!...
 Sunt bărbatul tău, ascultă: Acest drum, iubita mea,
 Se desparte 'n toată partea — unul duce la Vidarba,
 Unde sunt cu roduri pomii, unde crește 'naltă earba
 Și sunt rădăcină destule; la Vidarba sunt ai tăi
 Altul duce la Cosales; și la Ricsavan în văi
 Ceastă-l-alt, la munții Vindja astă de îci, și la Avanti
 Cel de colo, altul duce la Pajosni, Damajanti!»
 El a zis, zdrobit de soarta ficei regelui, cu gînd
 Să-i mai ușureze greul nenorocului, lăsînd
 Drumul liber, să se ducă unde vrea d'acum! De dînsul
 Ce-o mai leagă? De ce-o ține el, nemîngîndu-i plînsul?

Dar cu ochii plini de plîngerî și de plîns cu glasul plin
 A răspuns tremurătoare Damajanti cu suspin:
 «Tu-mi rupi inima, iubite, tu mă judeci în tot felul,
 Un cuțit d'oțel ți-e vorba și-mi străbați prin piept oțelul!
 Să te las plîngînd în noapte? Fără hrană la popas,
 Să te las bătut de vînturi! Gol în codrii să te las?
 Obosit de căi, cu ochii stinși de gînduri troenite,

In pustiul unui codru dacă vei cădea, iubite,
 Mort de foame, spune-mi, cine să te mîngîe 'n dureri ?
 Ca femeea nu e nimeni, ajutorul cînd i-l ceri ;
 Știe chinul tău să-l simtă, și puteri din nou să-ți dee —
 Eu aş fi, lăsînd pe Nala, cea mai josnică femee!»

— «Tu cea plină de iubire ! Zeii zic acest cuvînt :
 O nevastă-i cea mai scumpă mingîere pe pămînt.
 Nu vreau să te las ! Adese, cînd mi-e mintea tulburată,
 Eu mă părăsesc pe mine, dar pe tine niciodată !»

— «Dacă nu voești, iubite, să m'alungî, de ce-mi arăți
 Drumurile spre Vidarba ? O, dar știu, d'atîtea dăți
 Ti se 'ntunecă lumina gîndurilor și te 'nneacă
 Dorul să m'alungî ! Știu bine, că tu nu poți să-mi zici
 «[Pleacă !]
 Ca p'un zeu te-ador eu, Nala ! Cel mai bun între bărbăți
 Tu ești, Nala ! Mai 'nainte tu cu ochii lăcramați
 Mi-ai spus drumul spre Vidarba și-am luat îndată seama
 Că tu vrei să plec acasă, să merg singură la mama !
 Dacă vrei, atunci să mergem amîndoî — eu fac cum vrei !
 Mama, știu, că ne primește cu tot dragu 'n casa ei,
 Și cu cinste tata, Bhima va primi, redîndu-ți fala,
 Pe bărbatul cel mai vrednic, pe iubitul meu, pe Nala.»

N o t e

Aurora

Și te legenă blandă 'n carul injugat cu tauri roși. În mitologia greco-romană carul soarelui e tras de patru caи roși, în mitologia indică însă carul soarelui e tras de 4 tauri roși.

Și când te întorci în ceruri. Indii credeaи că Aurora stă toată ziua pe cer, călătorind ca o stea. Deci întoarcerea ei în ceruri însemnează faptul seriи.

Puterea

Indra este zeul puterii; are atributele lui Zeos. După cum se vede din imnul acesta, Indra e cufundat cu Brama, creatorul lumii. Mitologia indică e tot aşa de zăpăcită ca și cea greco-romană și aceleleași atribută sunt date mai multor zei.

Varuna

Varuna—în mitologia greco-romană Uranos—este focul etern care pătrunde și circulează vecinie prin tot universul. El este simbolul vecinicei mișcări.

Dac' am înșelat la jocuri... la jocul cu cubii, căci Indienii erau pătimăși jucători la noroc. (Vezi «Nala și Damajanti»).

Urvasi.

Urvasi e o zină, pe care o trimete zeul Indra să ispiteză pe sihastrul ascet Ardjuna de care să temea. (Vezi notele la «Tilotama»).

«*Fata cea cu şolduri mindre*». Cum am spus în prefață, poesia indică e sensuală. Poeți indică, ca să arăte frumuseță, descriu pieptul, părtele și șoldurile. Descrierea zinei Urvasi e la mine trunchiată, căci de acolo de unde am rupt textul prin semnul pausei, descrierea începe să fie obscenă pentru noi.

«*Dacă te iubesc ca mamă tu păstrează-mă ca fiu*». Un vers foarte frumos. Urvasi a devenit mătîrziu mama poporului indic, adecă femeea din care își trage începutul neamul hindu — aşa ca Romanii din Rhea Silvia. Ardjuna era un fiu al viitorului neam indic; el prevădând pe Urvasi ca mamă a neamului indic, zice: «tu eşti mama neamului meu, ești săn un fiu al acestui neam, deci tu eşti mama mea, ești fiul meu. Nu sili pe fiul meu, să facă păcate cu mamă-sa».

«*Cei din Poros . . .*» etc. Aceştia erau o castă privilegiată, din care s'a născut casta preoților

Ei nu puteau păcătui, adecă erau crezuți ca infailibili

«*Saltimbanci între popoare*» etc. Blăstemul să implinit, căci tribul născut din Ardjuna a fost vr'o două veacuri subjugat de popoare străine, iar triburile celoră-l-alți patru frați ai seii au rămas tot libere.

T i l o t a m a.

Una dintre credințele neamuluși indic era și asta, că omul printr'o viață de ascet dusă pînă la extrem putea să devie puternic în cît să miște pămîntul din loc, să rupă osia lumiîi, să spargă cerul etc.

De cîte ori însă vr'un om începea să devie prea cucernic, zeii din cer începeau să-î poarte frica și căutați toate chipurile să pună piedecî acestui evlavios, ca nu cumva devenind prea tare să răstoarne ordinea universuluî și să surpe puterea însășî a zeilor. Ei îi făceaă deci fel de fel de neajunsuri. Să intre direct în luptă cu el, se temeaă și nică nu voiaă, ca să nu-l întărîte și ca să nu dea exemplu rău. Căutați să-l doboare pe ascunsul.

Una din cele mai întrebuiîtate arme contra ascetilor era femeea: zeii trimiteau câte-o fată frumoasă la ascet ca să-l ispiteză la păcat, și dacă sihastrul era slab și se ispiteză, el pierdea toată puterea căstigată. Nu însă tot-d'auna își ajungeau zeii scopul. (Vezî episodul «Urvasi»).

Sund și Upasund erau doi uriașî ascetî, foarte

puternici și ca uriași și ca sihăstri. Dar puterea lor cea căștigată prin cucernicie a fost dărîmată de zei, cari născociseră vinul și cântecul anume ca să poată ispiti pe uriași la plăcerile lumești ale beției și ale musicei. Însă le rămase puterea cea născută, puterea de uriași. Zeii căutați deci să-i pîardă cu totul. Aă trimis deci pe-o femeie, pe Tilotama, ca să bage zizanie între cei doi uriași.

Părintele luminii e Brama. El e ziditorul lumii, el a despărțit lumina de întuneric.

Visvakarman e arhitectul și solul zeilor. Atribuțiunile lui sunt cam asemenea cu ale lui Hefaistos și Mercuriu din mitologia greco-romană.

«*Și cu vorba și cu fapta*». Respectul către superiori îl arăta în Inzi prin vorbe umilite, ca ori care alt popor; dar în loc de plecări ale corporului ori alte semne și gesturi, ei inconjurau de trei ori persoana cu arăta respect. Așa face și Tilotama: încunjoară consiliul zeilor de trei ori.

Privirea fixă joacă mare rol în religia bramană și cea budaiстă. Preoții bramanî când se roagă țin privirea fixată la vîrful degetelor de la picioare, preoții budaiști țin privirea fixată pe buric. Asceții indică stătea căte 15 ceasuri cu privirea țintită la degetul arătător al mâni ridicate spre cer. Oř cine voia să ispășească păcatele, apoi, se flagela, se ruga și ținea privirea fixată

spre un punct. Sihastri cei mai cucernici pri-veau spre un punct viața întreagă. Privirea ne-contenită spre un punct hipnotisa pe ascet, el ajungea într-o stare de negândire și de nesimțire absolută, ajungea într-o nirvana scurtă. Nirvana cea eternă era tocmai acest fel de stare pe loc a tuturor simțurilor și a tuturor activităților intelectuale, o împietrire pe veci a corpului. Sihastri prin voință puternică își ruinau sistemul nervos într'atîta în cît se idiotizau și într'adevăr ajungeau în Nirvana, căci nu mai simțiau nimic: nicăi loviturile biciulu, nicăi înțepăturile cu acul, nicăi nu știau cînd și ce și cum mânincă, nicăi cum și unde dorm. Erau «abrutizați» cu totul. Sihastri, cără își veneau în fire și se lăpădau de Nirvana, deveneau *fakiri*. Toți fakirii de ază, cără uimesc și sperie Europa cu producțiile lor, nu sunt de cît oameni cără s'a u obiceinuit cu Nirvana.

Tot așa, cu privirea fixă, steteau și zeii în consiliu. Ei steteau roată și fie-care privea vecinie numai drept înainte. Cu nimic n'ar fi putut poetul să ne arate frumusețea Tilotamei, de cît cu tabloul acesta: însiși zeii nu se pot răbda și calcă cea mai sfintă lege, întorcîndu-se cu privirea după fată. Mahadev, şiret, că să nu calce legea pe fătă, își face 4 capete, cu fața în 4 părți, iar Indra și mai şiret nu se mișcă de loc dar își creează miî de ochi pe de toate părțile.

Tabloul cu Brama, cînd își clătește fruntea sub puternicele-î plete, să regăsește și la Homer (începutul cărții IV: «însă zei adunați în sala de aur, iar la mijloc Zevs» etc. și, imitat după Homer, și la Virgil, la începutul cărții X.)

Tabloul cu zei cari se întorc cu ochii după Tilotama, se regăsește la Homer în cartea III, cu bătrînii din Toja, cari stînd la sfat, văd pe Helena și toții își întorc ochii după ea. Tabloul din Mahabharata e însă mai puternic.

Povestea Tilotamei cu cei doi uriași e comună popoarele ariene. Ea se găsește și la Persieni, și la Turci, și la Slavi etc. Românește a tratat-o în versuri (se înțelege, schimbătă mult) Alexandri în «Răsbunarea lui Statu-palma barba-cot». Aici uriașii Sfârma-piatră cu Strîmbă-lemn se ceartă pentru Trestiana.

Bhima

Ceî cinci frați fiîi aî regelui Pandu pleacă prin țară ca să facă vitejii, întocmai ca Teseu la Greci, să curete pădurile de monstri, să facă dreptate celor asupriți, să ucidă hoții etc. Acești cinci frați sînt (cu epitetele lor) *puternicul* Bhima, *în-teleptul* Ardjuna, *viteazul* Sahadev, *frumosul* Nakulas și *lipsitul* de păcate Iudhitșira.

Ei merg însoțiti de mama lor, de «fericita» Cunti — fericită, fiind că a născut pe acești vi-teji. De obicei ei țineau strajă pe rînd, prin pădurile unde dormeați.

Intr'o pădure unde ajunseră cu vremea, locuiau o mulțime de uriași, între cari mai puternic era Hidimb. Acesta avea o soră, uriașe și ea, și numită Hidimba. Ea văzută pe Bhima, trecând prin pădure, și prinse o dragoste nebună de el. Fiind năzdrăvană, ea-și schimbă monstruasa ești făptură de uriaș în fată frumoasă și cu chip obișnuit de om, și fugi la Bhima.

Asta s'a întîmplat într'o noapte, tocmai pe cînd era de strajă Bhima în peștera unde-î dormeați frații și mama. Uriașul Hidimb văzînd că sora-sa a dispărut, bănuî îndată că i-aă furat-o cei cinci frații. Minios el alergă din loc în loc pînă ce-i găsi. El dete peste Bhima, care sta de vorbă cu Hidimba, în ușa peșterii. (De aci începe textul tradus).

Moartea Panduizilor

Draupadi este soția comună a celor cinci frați. Astfel e căsătoria pe vremea acțiuni din Mahabharata. Toți frații, ori cîță ar fi fost, aveau o singură nevastă, și a fiecăruia în parte era numai cîte o noapte și-o zi. Copii pe cari îi naștea erau crescute ca frați, nu ca veri, și niciodată nu se făcea deosebire între ei: se creștea și-așa, în cît nici un părinte nu știa cari îi sunt copiii, și nici un copil nu știa cine-i este tată.

Cum să vede din versul «(Draupadi) a iubit mai mult și'n toată părtinea numai pe Ardjuna», femeea putea să aibă mai multă tragere de inimă, spre unul dintre frații, să-l iubească mai mult; acest lucru î se întârta, însă era privit ca o ne-cuvintă.

Fără ca să mai priviască la femeie, trece 'n cale... Versul nu trebuie înțeles ad litteram. Prea ar fi fost o faptă barbară. Acțiunea poesiei nu se petrece așa repede, cum se pare. Mergerea fraților spre Meru e alegorie. Meru este Olimpul Indienilor, locul nemuritorilor. Acum, poesia spune: năzuind frații spre nemurire, n'aș putut face

fapte aşa ca să rămâie nemuritoră sau zei, deci patru dintre ei și Draupaudi au murit—fie-care având câte un păcat. Iudhitsir singur ajunse la Meru. El a fost zeificat și e părintele neamului indic.

Cânele «cel numit de multe ori», adecația pomenit des în multe versuri din Mahabharata. Ajungerea cânelui la Meru, e o idee foarte pessimistă și răutăcioasă: mai bine un câne de cîțu frați!

R a m a.

Rama e descris în mai multe locuri în Ramajana și în felurite chipuri. Filologii, studiind textele, admit ca singură descriere autentică pe aceasta. Celealte sunt adăogate mai târziu de cei ce-au copiat textul original al epopeei, sau de comentatorii.

Dasaratas.

Prințipele Rama, fiul regelui Dasaratas, în urma intrigilor de la curte, a fost silit să plece în lume. Bătrînul rege era foarte măhnit și, cucerînic cum era, se tot întreba singur ce rău a făcut el zeilor, ca să-l facă aşa de nefericit. Atunci își aduce aminte, că aceasta trebuie să fie împlinirea unuia blâstern. Da! El făcut moarte de om în tinerețe. Si el spune reginei întimplarea.

«*Tu erai nemăritată... etc*» adeca regina (nu însă mama lui Rama, căci aceasta a fost silită să-și ia și ea lumea în cap). Toată povestea e spusă de rege.

«*Toamna, cât de dulce-î...*» În Indiî nu e iarnă. Acolo sunt numai două anotimpuri: vară, cu ne-suferte călduri, și toamnă, cu ploi necurmante și cu răcoare.

«*Tu pe el și noi pe tine*». Uciderea unuia om din casta răsboinicilor ori a negustorilor se judeca de rege; el osindea la închisoare etc., omorîtorul însă putea să plătească pe cel ucis cu banii. Uciderea unuia preot însă nu avea judecată. Rudele ucisului aveau dreptul să ucidă pe ucigaș.

Decă dinte pentru dinte.—Dasaratas, ucisul, minte când spune «nu sănt preot a lui Brama»—căci era preot, el e însă atât de nobil, încât, murind, vrea să măntue pe rege de groaza că a ucis un preot și că decă va fi ucis și el.

Episodul acesta e cel mai frumos din Rama-jana. Ce nobil caracter e ucisul: în loc să blas-teme, în durerea lui, el mîngiiie pe rege. Si cîn de isbitoare sănt vorbele lui, când învăță pe rege cum să găsească potecile prin codru ca să meargă să mîngiiie pe bătrînă. Si ce naiv sănt descriști bătrâni! Si ce nobile vorbe zice bătrânul cătră rege: am dreptul să te omor, dar îmă iubesc țara mai mult de cât pe fiul meu — și omorîndu-te, las țara fără rege și eu nu voesc «s'apuie neamul Raguizilor cu tine» (căci regele era ultimul vlăstar din familia regală).

Nala și Damajanti.

Damajanti e fata unuī rege bogat. Se mărită cu Nala, un rege vecin, pe care-l iubea foarte mult. In episodul «Nala și Damajanti» (cel mai mare din Ramajana: are peste 5000 de versuri) este descrisă iubirea femeii Damajanti și credința cea fără de margini a ei față cu bărbatu-său.

Am tradus numai cântecul al IX (din cele 24), pentru că e cel mai frumos, cel mai caracteristic și mai complet. Nala are patima jocului la noroc; el își pierde toată avereua, își pierde regatul; își pune la joc nevasta și o pierde! Damajanti în loc să rămîne la cel ce-a câștigat-o, pleacă cu bărbatu-său. Ea putea să plece acasă la părinți, dar nu vrea să-și lase bărbatul, și răbdă foame cu el împreună, dorm pe unde pot și umblă goi prin locuri ferite de oameni. Iar când, îi spune el, să plece la mă-să, căci el n'are cum s'o ție, ea plânge și nu vrea. În loc să-l injure, îl mângâie și-l chiamă să meargă împreună la părinții ei, căci dînși îi vor primi cu drag — și ea în loc să se plângă mamei sale de cîte îi face bărbatul, îl va lăuda și-l va arăta «ca pe omul cel mai vrednic, pe iubitul ei pe Nala» !

CUPRINSUL

	Pag.
<i>Prefață</i>	7
<i>Himnuri din Rig-Veda</i>	15
<i>I. Soarele</i>	15
<i>II. Aurora</i>	17
<i>III. Focul</i>	19
<i>IV. Puterea</i>	21
<i>Maxime și proverbi</i>	23
<i>Paerit</i>	40
<i>Potopul</i>	40
<i>Din Mahabharata</i>	42
<i>Urvasi</i>	42
<i>Tilotama</i>	46
<i>Bhima</i>	50
<i>Moartea Panduizilor</i>	54
<i>Din Ramajana</i>	57
<i>Rama</i>	57
<i>Dasaratas</i>	59
<i>Nala</i>	65
<i>Note</i>	68
<i>Aurora</i>	68
<i>Puterea</i>	69
<i>Varuna</i>	69
<i>Urvasi</i>	70
<i>Tilotama</i>	72
<i>Bhima</i>	76
<i>Moartea Panduizilor</i>	78
<i>Rama</i>	80
<i>Dasaratas</i>	81
<i>Nala și Damajanti</i>	83

CATALOGUL
OPERILOR APĂRUTE IN
BIBLIOTECA DE POPULARIZARE
— Editura SAMITCA, Craiova —
DUPE LITERATURI

(în ordine alfabetică)

AMERICANA

<i>Edgar Poe</i> , Nuvele extra-ordinare	No. 19
» Scrisoarea furată	» 30
<i>Bret Harte</i> , Schițe din California	» 27

BOEMIANĂ

<i>Jan Neruda</i> , Schițe și Tablouri	* 4
--	-----

DANEZĂ

<i>J. P. Jacobsen</i> , Sease nuvele	» 5
<i>Georg Brandes</i> , Oameni și scrieri	» 10
<i>W. Bergsøe</i> , Pillone, roman	» 25

ENGLEZĂ

<i>Ouida</i> , Doamna marchiză și alte nuvele	» 13
---	------

FRANCEZĂ

<i>H. de Balzac</i> , Nuvele	» 6
<i>Guy de Maupassant</i> , Pe apă	» 8
<i>François Coppée</i> , Lăutarul din Cremona și Pater	» 14

<i>Alex. Dumas, fiul</i> , Ilka și alte nuvele	No. 15
<i>Guy de Maupassant</i> , Gogoloiu de său, Mademoiselle Fifi. Doi prietenii	16
<i>Sully Prudhomme</i> , Poezi, traducerii libere în versuri de A. Steuerman	23
<i>Jules Lemaître</i> , Studii și portrete literare, Alphonse Daudet, Ernest Renan, Huysmans și George Ohnet	24
<i>Paul Hervieu</i> , În lanț!....	29
<i>Molière</i> , Don Juan	31

GERMANĂ

<i>H. Heine</i> , Din Cartea cîntecelor, poezii	11
<i>Wolfgang v. Goethe</i> , Suferințele tinărului Werther	No. 17—18
<i>Hans Schmidt</i> , Stilul în artă cu 200 ilustrații	20—21

MAGHIARĂ

<i>Alexandru Petöfi</i> , Poezi alese	32
---	----

NORVEGIANĂ

<i>Björnstjerne Björnson</i> , Nuvele țărănești și Noii căsătorii	2
<i>Henric Ibsen</i> , Liga tinerimei	12

POLONĂ

<i>Alex. Swientochowski</i> , Din viața poporului	7
---	---

ROMÂNĂ

<i>Traian Demetrescu</i> , Simplu	28
<i>Z. C. Arbure</i> , În temniță	No. 33—34

<i>T. Duțescu—Duțu, Crîng și Luncă</i>	No. 35
<i>M. Strajan, Cestiuni Literare</i>	36

R U S A

<i>Vladimir Korolenko, Nuvele Siberiene</i>	1
<i>Lew N. Tolstoi, Nuvele și povestiri populare</i>	3
<i>Alex. Pușkin, Nuvele alese</i>	9
<i>F. Dostoienski, Un roman în nouă scrisori, Trei nuvele postume</i>	22

S A N S C R I T Ā

<i>G. Coșbuc, Antologie sanscrită</i>	37
---	----

Fie-care număr se poate cumpăra separat costind

— **numai 30 bană** —

Toate volumele sunt precedate de portretele autorilor cu notițe biografice.

Toate numerile se pot avea legate în pînză, costind
fie-care număr

— **numai 60 bană** —

Numerile duble, legate, costă numai 1 leu.

Doritorii de a cumpăra mai multe numere de-o dată direct de la editorii—*Ralian și Ignat Samitca, Craiova*—se pot bucura de reduceri însemnante de preț.

BON DE PREMIU

la

BIBLIOTECA DE POPULARIZARE

No. 37.

INSTITUTULUI DE EDITURA

RALIAN ȘI IGNAT SAMITCA

Craiova.

Vă remit alăturat Leī 1.10 în mărcei poștale, rugându-vă a-mi expedia franco 1 volum din romanul Eugenia Grandet de Honoré de Balzac.

Data

Numele

Orașul str No

PREMIU

CELEBRUL ROMAN

EUGENIA GRANDET

DE

HONORÉ de BALZAC

Pretul **Lei 1.50**

Pentru a favoriza pe cititorii Bibliotecii de Popularizare, înlezindu-le ocazia de a citi un roman frumos, captivant și emoționat pînă la lacrimi, punem ca premiu excepțional la acest număr romanul de mai sus, pe care l' expediem franco prin poște tuturor cumpărătorilor acestui volum, cără vor trimite editorilor *Ralian și Ignat Samitca, Craiova*, **Lei 1.10** în mărci postale.

A apărut

BOGATUL CATALOG

al

INSTITUTULUI DE EDITURĂ

RALIAN și IGNAT SAMITCA

C R A I O V A

1 volum elegant de buzunar, coprinzînd peste 100 pagine.

Menționarea fie-cărui uvragiu în acest catalog e însotită de o notiță critico-explicativă, care va lămuri pe cititor asupra conținutului și asupra importanței publicațiunilor.

Se trimit gratis ori cărei persoane, care l' cere edito- rilor print' o carte poștală.

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE EDITURĂ
RALIAN și IGNAT SAMITCA
C R A I O V A.

DICTIONAR UNIVERSAL AL LIMBEI ROMÂNE

COPRINDÂND:

1. VOCABULARUL COMPLECT AL LIMBEI VORBITE ȘI LITERARE, ARCHAISMELE CULTURALE, EXPRESIUNILE IDIOMATICE, ACCEPȚIUNILE CUVINTELOR ÎN ORDINEA LOGICĂ A EVOLUȚIUNII LOR CU EXEMPLE DIN VIU GRAIU ȘI CU CITĂIUNI DIN CEI MAI BUNI SCRITÖRI ROMÂNI.
2. TERMINOLOGIA ȘI ȘTIINȚIFICĂ, ARTISTICĂ ȘI INDUSTRIALĂ.
3. NOMENCLATURA MITOLOGICĂ ȘI FOLKLORICĂ.
4. VOCABULAR GENERAL BIOGRAFIC, GEOGRAFIC ȘI ISTORIC CU PRIVIRE SPECIALĂ LA ROMÂNIA ȘI LA TERILE LOCUTE DE ROMÂNI.

DE
LAZAR ȘĂINEANU
DOCTOR IN LITERE

Laureat al Universității și al Academiei Române
Profesor la Scăola Normală superioară.

Ortografia Academiei Române

Un volum de aprópe 1000 pagine pe 2 colome

Pretul: Leu 6,50 broșat Leu 7,50 legat
www.dacoromanica.ro